

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

ГОЛОС УКРАЇНИ

Парламентарій

Важливо,
щоб люди
на місцях
відчували
підтримку

▶ СТОР. 4

Народний депутат Павло СУШКО під час робочої поїздки Харківщиною.

Світ без кордонів Синьо-жовта повітряна куля піднялася в небо японської Саґи

▶ СТОР. 7

Поле бою

▶ СТОР. 8—9

Гострий зір богів війни

№ 223 (8240)

ВІВТОРОК, 7 ЛИСТОПАДА 2023 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

Руслан Стефанчук зустрівся з Урсулою фон дер Ляєн

Місія МВФ розпочинає роботу в Україні

Місія Міжнародного валютного фонду з понеділка, 6 листопада, почала новий етап роботи в нашій країні. Про це інформує прес-служба Національного банку України. «З 6 листопада розпочинає роботу місія Міжнародного валютного фонду з метою консультацій за Статтею IV Угод МВФ та проведення другого перегляду виконання Україною програми Механізм розширеного фінансування (Extended Fund Facility, EFF)», — йдеться у повідомленні. Місія працюватиме в гібридному форматі — офлайн та онлайн. До складу української команди, яка долучиться до робочих зустрічей безпосередньо у Варшаві та дистанційно з Києва, ввійдуть представники НБУ, Міністерства фінансів та інших державних органів і установ.

▶ СТОР. 7

СБУ повідомила про підозру очільнику рпц кирилу

Служба безпеки та Офіс Генерального прокурора зібрали доказову базу на очільника рпц володимира гундяєва (відомого як кирил), який сприяє збройній агресії рф та заперечує воєнні злочини окупантів. російська влада не вперше використовує православну церкву для пропаганди своєї агресивної політики та війни проти інших держав.

▶ СТОР. 9

Фронт

Восени і горобець багатий: ППО готується підрізати крильця ракетним «курчатам» рф

За даними української розвідки, нині рф має в арсеналі приблизно 870 високоточних ракет оперативно-стратегічного та стратегічного рівня, які можуть вражати об'єкти на відстані понад 350 км. Ідеться про орієнтовно 165 «Калібрів», 160 одиниць Х-101, Х-555 і Х-55 з бойовою частиною, майже 290 одиниць «Іскандер-М» та «Іскандер-К», 80 «Кинджалів», а також 150 ракет Х-22/Х-32. Минулого року окупанти мали приблизно таку саму кількість ракет. Таку інформацію оприлюднив представник Головного управління розвідки МОУ Вадим Скібіцький.

▶ СТОР. 12

Більше фото — www.golos.com.ua

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Голова Верховної Ради України Руслан Стефанчук зустрівся з Президенткою Єврокомісії Урсулою фон дер Ляєн.

«Візит в Україну напередодні публікації Звіту про розширення Євросоюзу безумовно є важливим сигналом підтримки України», — наголосив спікер під час розмови з нею.

Україна здійснила комплексні й структурні реформи в межах виконання семи рекомендацій Єврокомісії.

«Україна залишається відданою продовженню цих реформ», — зауважив Руслан Стефанчук, зазначивши, що позитивний звіт Європейської комісії й безумовне рішення про початок переговорів з Україною до кінця 2023 року будуть вкрай важливими для України й українців.

На знімку: Голова Парламенту Руслан Стефанчук і Президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн біля почесного порталу з Прапором Незалежності у Верховній Раді України.

події

Уночі ворог укотре атакував Одесу

П'ятеро місцевих жителів отримали поранення. Їх ушпиталено. Вибуховою хвилею пошкоджено кілька багатоповерхівок та музеїв.

«6 листопада Одеському національному художньому музею виповнюється 124 роки. Отак російські нікчеми «привітали» нашу архітектурну пам'ятку ракетою, що влучила поруч. У будівлі пошкоджені стіни, вибиті деякі шибки та скло. Проводяться роботи з обстеження та фіксації пошкодження об'єкта в зоні всесвітньої спадщини ЮНЕСКО», — написав у телеграм-каналі начальник Одеської ОВА Олег Кіпер.

Ударні дрони росіяни спрямували по припортовій інфраструктурі Одеси. 15 безпілотників знищили українські сили ППО. Влучанням пошкоджено складські приміщення, розвантажувальну спецтехніку, автівки з зерном. Пожежу оперативно ліквідовано. Правоохоронці фіксують чергові злочини терористів, повідомляє наш власкор Олена ІВАШКО.

Знищену окупантами школу піднімуть з руїн

У Роменській громаді на Сумщині відбулось громадське обговорення проекту відновлення школи, вщент зруйнованої у серпні нинішнього року ударом ворожого безпілотника. Тоді загинули четверо педагогів, серед них і директор навчального закладу.

Містяни вважають, що школу № 8 необхідно відбудувати. Відповідне колективне звернення до міськради підписали понад дві тисячі осіб. Підтримали їхню позицію і в обласній військовій адміністрації. Там запевняють: фінансування будівельно-відновлювальних робіт аж ніяк не позначиться на освітній галузі Роменської громади, бо здійснюватиметься не з використанням її ресурсу, а завдяки цільовим коштам, наданим міжнародними партнерами, повідомляє наш власкор Володимир ЧЕРНОВ.

КОРОТКО

■ У Хмельницькому збудують нові котельні на альтернативному паливі, які надаватимуть тепло 20% споживачів. Одну — на міському полігоні відходів, другу — на колишніх очисних спорудах в одному з мікрорайонів міста, повідомляє наш власкор Ірина КОЗАК.

■ На Дніпропетровщині кількість платників податків зросла на 13 627 осіб. Нині на обліку в регіоні перебувають 278 396 юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців, повідомляє наш власкор Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.

■ Лісівники подбали про тепло у дитсадках та лікарнях. Понад 3 тис. 740 куб. м дров філії Подільського офісу ДП «Ліси України» відвантажили у соціальні заклади у Чернівецькій, Хмельницькій та Тернопільській областях, повідомляє Сергій СУЛИМА.

Президентка Єврокомісії подякувала Верховній Раді за «неймовірні законодавчі зусилля»

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Пленарне засідання
4 листопада

4 листопада Президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн прийшла до Києва. Вона зустрілася з політичним керівництвом країни й виступила в українському парламенті.

у цій кривавій війні. Але коли Олександр дивився на своїх убивць, в його очах не було страху. Він сказав слова, які означають, що росія ніколи не переможе в цій війні. Тепер вони назавжди закарбовані у серцях усіх віль-

рони на імпорт і експорт, обмеження щодо компаній, які обходять санкції.

Чинівниця зауважила, що Європа не повинна повторювати помилок 2014 року. А продовжувати максимально тиснути на росію, поки Україна не встановить

«Розмах і глибина реформ вражають: конституційна реформа правосуддя, обрання членів Вищої ради правосуддя, антикорупційна програма, поступ у протидії відмиванню грошей, заходи з обмеження впливу олігархів, новий закон про медіа та поступ у сфері національних меншин. Ми знаємо, це не завжди було легко, але це — нормальний шлях для будь-якої демократії».

«Критично важливо використати ці фонди. Ви зможете створити нове бачення України майбутнього. Це ваш шанс відбудувати економіку й надати їй нового вигляду за допомогою реформ та інвестицій».

Свій виступ у Верховній Раді Урсула фон дер Ляєн завершила тезою про те, що Україна — це Європа.

«Ми несемо солідарність європейських громадян, але не приносимо Європу до вас, бо Європа вже тут — у вашій боротьбі за свободу. У демократичних дебатах. У спротиві тиранії. Європа — в очах усіх ук-

раїнців, які воюють за краще майбутнє. Разом ми можемо довершити наш союз, привести Україну до спільного європейського дому».

Після виступу Урсули фон дер Ляєн Верховна Рада продовжила засідання. Народні депутати розглянули 861 з 1641 правки до законопроекту № 10037 про військове ПДФО та акциз.

У кінці жовтня парламентський Комітет з питань бюджету схвалив законопроект «Про внесення змін до розділу VI Бюджетного кодексу України щодо забезпечення підтримки обороноздатності держави та розвитку оборонно-промислового комплексу України» № 10037 до повторного другого читання.

17 жовтня парламент не зміг ухвалити цю законодавчу ініціативу в другому читанні.

Ольга СРІБНА.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

Під час виступу Президентки Єврокомісії Урсули фон дер Ляєн.

Свій виступ Президентка Єврокомісії почала зі згадки про українського військового Олександра Мацієвського, якого російські окупанти розстріляли після слів «Слава Україні».

«На стіні однієї із будівель Парламенту є мурал французького митця Крістіана Гемі. Він нагадує про глибокі зв'язки між Україною та Європою. На ньому зображено Героя українського спротиву Олександра Мацієвського. росіяни взяли його в полон під час битви за Бахмут, примусили викопати собі могилу й стратили, скоївши один із багатьох воєнних злочинів

них людей світу: «Слава Україні!».

Президентка Єврокомісії подякувала українському парламенту за «неймовірні законодавчі зусилля в час війни»: «Ви боретеся не лише за свою свободу, демократію та майбутнє, але й за наше також. Ви боретеся за Європу! Ми усвідомлюємо це. Дякую вам».

Урсула фон дер Ляєн підкреслила, що Європа залишатиметься поруч з Україною стільки, скільки це буде потрібно. Вона анонсувала 12-й пакет санкцій проти росії. До санкційного списку внесуть майже сотню фізичних осіб, нові забо-

справедливий і тривалий мир.

«Занадто довго багато хто в Європі вважав, що ми можемо торгувати з росією й інтегрувати її до європейського безпекового порядку. Але це не спрацює, поки росія у своїх діях керуватиметься божевільними мріями про імперію. І це один із найважливіших уроків цієї війни».

Під час виступу в українському парламенті Урсула фон дер Ляєн наголосила, що Україна досягла більшого, ніж можна було очікувати від країни, яка воює.

Під час засідання.

Хочуть розширити повноваження виконавчих комітетів у галузі будівництва

ГОТУЄТЬСЯ ЗАКОНОПРОЕКТ

З цією метою у парламенті зареєстровано законопроект «Про внесення змін до деяких законів України щодо повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у галузі будівництва» (№ 10202). До ініціативи народного депутата Івана Крулька («Батьківщина») долучилися також його однопартієць Сергій Свтушок та представники фракції «Слуга народу» Віталій Безгін, Олександр Горобець та Олена Шуляк.

«На сьогодні базовий закон системи місцевого самоврядування не містить достатніх правових механізмів для виконання або делегування на

конкурсній основі виконавчими органами місцевого самоврядування функцій замовника на будівництво об'єктів соціальної сфери, житлових будинків, інших об'єктів будівництва, що належать до комунальної власності», — наголошується у пояснювальній записці.

У документі зазначається також, що згідно із Законом «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить власне (самоврядне) повноваження: організація за рахунок власних коштів і на пайових засадах будівництва, ре-

конструкції і ремонту об'єктів комунального господарства та соціально-культурного призначення, житлових будинків, шляхів місцевого значення, а також капітального та поточного ремонту вулиць і доріг населених пунктів та інших доріг, які є складовими автомобільних доріг державного значення (як співфінансування на договірних засадах). Водночас відповідно до Закону «Про регулювання містобудівної діяльності» замовник будівництва — це фізична чи юридична особа, яка має у власності чи користуванні одну чи декілька земельних ділянок або у власності чи управлінні будівлю (споруду) і має намір щодо

виконання підготовчих або будівельних робіт.

«У разі виконання підготовчих (будівельних) робіт щодо багатоквартирного будинку замовником будівництва може бути об'єднання співвласників багатоквартирного будинку або його управитель чи житлово-будівельний кооператив, який здійснюватиме утримання такого будинку на підставі рішення (договору) співвласників багатоквартирного будинку. Виходячи з зазначеної норми, конкретний суб'єкт визнаватиметься замовником будівництва за сукупністю обставин, передбачених у цій нормі. У той же час, частиною третьою статті 33 Закону «Про регулюван-

ня містобудівної діяльності» встановлено, що функції замовника на будівництво виконавчий орган місцевої ради, Київська та Севастопольська міська державні адміністрації виконують безпосередньо або можуть делегувати їх на конкурсній основі генеральному підряднику в порядку, встановленому законодавством», — наголошують депутати.

Тож проектом закону пропонують віднести до повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у галузі будівництва делегування права на вчинення дій замовника будівництва, визначених законодавством, на підставі та у межах встановлених

договором доручення. Також законопроектом удосконалено визначення терміна «замовник будівництва» та передбачено, що функції замовника може виконувати особа, якій делеговано право на вчинення дій із виконання підготовчих або будівельних робіт на підставі та у межах встановлених договором доручення.

За словами авторського колективу, реалізація законопроекту не потребуватиме додаткових витрат із Державного бюджету. Натомість прийняття документа розширить повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у галузі будівництва.

Вл. інф.

Наша залізниця об'єднує області, міста й села в один простір життя

Урсула фон дер Ляєн зранку 4 листопада вшосте прибула до Києва з робочим візитом. На вокзалі її зустріли Президент України Володимир Зеленський, разом вони привітали залізничників із професійним святом.

«Завдяки дипломатичним потягам Україну відвідали понад 500 іноземних делегацій. Дякую вам за це. Потрібно було, щоб люди знали про війну в Україні та бачили цю війну. Це серйозний внесок у світову єдність», — сказав Володимир Зеленський.

Він вручив залізничникам державні нагороди (на знімку).

«Наша залізниця значно більше, ніж просто транспорт. Це гарантія, що люди, держава й економіка не будуть відірвані від країн ЄС. Що області України, міста, села в різних частинах держави навіть під обстрілами російських терористів об'єднані в один простір життя з необхідними сервісами, товарами», — заявив глава держави.

Зеленський нагадав, що залізничники допомогли евакуюватися понад 4 мільйонам людей із зони бойових дій та перевезли понад 120 мільйонів тонн вантажів.

Президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн зазначила, що Україна має пишатися своїми залізничниками.

«Від початку війни ви працюєте безперервно в таких складних умовах. Допомогаєте землякам знаходити притулок у країнах ЄС та повертатися додому. Перевозите зерно та інші життєво важливі продукти з України по всьому світу. Ви пов'язуєте країну й народ. Підтримуєте лінії життя. І я очевидець цього, бо вже вшосте приїжджаю до Києва потягом. Дякую вам за професіоналізм», — сказала вона.

Війна забрала життя 530 працівників Укрзалізниці. Їхню пам'ять вшанували хвилиною мовчання.

Скріншот відео із сайту president.gov.ua.

Україна досягла значного прогресу на шляху до ЄС

Україна досягла значного прогресу на шляху до членства в ЄС. Про це заявила Президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн на спільній із Президентом України Володимиром Зеленським прес-конференції після офіційної зустрічі 4 листопада.

«Ми вражені вашими реформами під час війни. Не треба забувати, що ви боретесь за власне існування й водночас реформуєте систему правосуддя, боретесь з впливом олігархів, з відмиванням грошей. Після завершення великих реформ — я впевнена, що це станеться — ви досягнете амбітної мети: переходу до наступного етапу вступу», — заявила Урсула фон дер Ляєн.

За її словами, санкції мають глибокий вплив на російську економіку. У 12-му пакеті санкцій, про які Єврокомісія оголосить незабаром, будуть обмеження проти тих, хто відповідає за військову торгівлю та окупацію України, а також тих, хто причетний до викрадення дітей й формування фейкових новин.

Президент Володимир Зеленський на прес-конференції за підсумками переговорів зазначив, що Україна не просить для себе особливих умов на шляху до ЄС і виконує всі рекомендації Європейської комісії.

«Рекомендації, необхідні для початку переговорів щодо членства, ми реалізували. Це стосує-

ся і верховенства права, і захисту людських прав та свободи національних спільнот, і більшої прозорості в роботі державних інституцій, і посилення антикорупційної інфраструктури», — заявив глава держави. Й додав, що у Верховній Раді зареєстровано законопроект щодо Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, який допоможе антикорупційній системі працювати ефективно. Готується також законопроект про лобізм, який захистить державу від деструктивного впливу олігархів.

«Україна буде максимально готова і до початку переговорів з Євросоюзом, і згодом до повноправного членства в ЄС», — запевнив глава держави.

За словами Зеленського, для України важлива підтримка Європи та інших партнерів.

«Ще стосується оборони й фінансової допомоги. Росія повинна бачити, що світ не відступає, захищаючи свободу й міжнародне право», — додав Президент.

Урсула фон дер Ляєн також зустрілася з Прем'єр-міністром Денисом Шмигалем. Очільник уряду подякував їй за високу оцінку реформ та «створення коридорів солідарності, які допомагають українській економіці функціонувати у складних воєнних умовах».

Ольга СРІБНА.

У КАБІНЕТІ МІНІСТРІВ

Реформи в обмін на фінансову підтримку

Уряд передав попередній проєкт плану для програми Ukraine Facility Європейській Комісії. Про це повідомив Прем'єр-міністр Денис Шмигаль.

«Що таке Ukraine Facility? Це програма допомоги Україні в розмірі 50 мільярдів євро на наступні чотири роки з акцентом на бюджетну підтримку», — сказав він, підкресливши, що для отримання цих коштів Україна проведе низку реформ та проєктів трансформації.

За словами глави уряду, цей план складається із чотирьох основних блоків. **Перший** стосується макроекономічних сценаріїв, які включають розбудову якісних інституцій відновлення. **Другий** окреслює такі базові реформи, як реформа держуправління, заходи з управління держфінансами, боротьба з корупцією, реформа системи правосуддя. У **третьому** йдеться про економічні реформи, зокрема, покращення бізнес-клімату, управління держактивами, розвиток людського капіталу, регіональну політику. У **четвертому** блоці розглядаються ключові сектори економіки (енергетика, агропромисловість, логістика, ІТ, переробна промисловість), які допоможуть Україні зростати зараз і в майбутньому.

Водночас Д. Шмигаль звернув увагу на те, що план Ukraine Facility — це не загальна стратегія економічного розвитку держави, а перелік умов для отримання допомоги від ЄС, а також зауважив, що це ще не остаточна версія документа. «Це попередній план для початку консультацій із нашими європейськими колегами. Робота над ним продовжиться з міжнародними партнерами, громадянським суспільством та українським бізнесом», — зазначив він.

Також уряд затвердив план заходів із реалізації Програми Організації економічного співробітництва (ОЕСР) та розвитку для України, який включає 129 пунктів за різними сферами: від держрегулювання до розвитку науки й освіти. «Паралельно з нашим шляхом до ЄС ми маємо амбіційні статті й членом ОЕСР. Організація економічного співробітництва та розвитку — це «клуб успішних країн», на який припадає понад 62 відсотки світового ВВП.

Наше членство в організації — це маркер готовності до вступу в ЄС та сигнал для іноземних компаній, що Україна — перспективне місце для інвестицій. Крім того, ОЕСР — це один із найкращих майданчиків аналітики й обміну досвідом у питаннях реформ та державних політик», — сказав прем'єр, нагадавши, що цього літа була запущена Програма ОЕСР для України, яка відкриває шлях до вступу в організацію.

Завдяки ухваленню урядом рішенням нові підприємства у шахтарських містах зможуть завозити виробниче обладнання без сплати ПДВ. «Ідеться саме про нові підприємства, які створюються у 20 містах Волинської, Донецької, Луганської та Львівської областей та відповідають низьким вимогам для отримання преференцій від держави», — зазначив Д. Шмигаль, додавши, що завдяки такому звільненню від оподаткування інвестор отримує вигідні умови, люди в цих шахтарських містах отримають нову роботу, громади отримають нові можливості, а держава отримує простір поступово реорганізувати збиткові шахти або шахти, які закриваються.

Ще одним рішенням уряд змінив процедури, які дадуть можливість новим товарам, що раніше не вироблялися в Україні, простіше отримувати підтверджені ступінь локалізації. «Це дасть змогу підтримати саме українських виробників при державних закупівлях. Ті, хто зараз інвестує у нові виробництва, нові лінії, нові розробки, матимуть стимули від держави», — повідомив прем'єр, додавши, що йдеться про спеціалізовані вантажні автомобілі, автобуси, нові моделі автобусів та автомобілів.

Кабінет підтримав та подасть до парламенту законопроект про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання питань функціонування територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

«Працюємо за ефективною схемою: військові попросили — ми виконали»

Допомога Силам оборони стала з початком великої війни одним із пріоритетних напрямів у роботі команди народного депутата Олексія Леонова («Слуга народу») (на знімку).

«Ми працюємо за найбільш ефективною схемою: військові попросили — ми виконали. Днями передали бійцям 57-ї окремої мотопіхотної бригади імені кошового отамана Костя Гордієнка на Куп'янському напрямку зарядні пристрої та американські камуфляжні намети. Як каже наш Президент, ворог відчує результати нашого спілкування», — розповідає Олексій Леонов.

Команда парламентарія надсилає військовим бронезилюми та каски, маскувальні сітки й тактичний одяг, наколінники, налокітники, намети, ліжка, штурмові рюкзаки й інші предмети екіпування та облаштування побуту. Систематично купують автівки. А також дрони, планшети, про-

жектори, оптику, іншу техніку та спорядження. Усе це допомагає війнам успішно виконувати бойові завдання.

За словами Леонова, ще один важливий напрям його

діяльності — підтримка біженців.

«На першому етапі ми допомагали з евакуацією, розміщенням, забезпеченням речами першої потреби. Формува-

ли тисячі продуктивних наборів. Зараз сприяємо інтеграції українців за кордоном. Опікуємося продовженням перебування українців у Молдові. Відвідали центри біженців у Румунії — Бухаресті, Яссах, Брашові», — зазначає Олексій Леонов.

На початку осені народний депутат відвідував перед виборцями (округ в Одесі) про свою роботу. З початку року Леонов провів десятки прийомів громадян, до нього звернулося понад 200 осіб. Для розв'язання їхніх проблем спрямував 176 депутатських звернень. Багато питань на окрузі стосуються оплати житлово-комунальних послуг та матеріальної допомоги. А це вимагає звернення до комунальних служб та управління міськради, тому для вирішення потрібен час.

«Наша команда працює, поки не буде знайдено рішення. Ми запровадили новачку — на зустрічі з громадянами запрошуємо керівників регіональних представництв центральних органів. Мали зустрічі з регіональними очільниками Державної податкової служби, Національної поліції», — додає народний депутат.

Команда Олексія Леонова також допомагає сусідам Одеси — Николаєву та Херсону. Забезпечують питною та технічною водою, відправляють засоби індивідуального опалення, дрова та генератори, фільтри для очищення води.

Вл. інф.

Скріншот відео зі сторінки Олексія Леонова у Фейсбучі.

ЦИФРА

116

законопроектів ініціював та був співавтором Олексій Леонов за час депутатської каденції. Як член Комітету Верховної Ради з питань фінансів, податкової та митної політики брав участь у розробці законопроектів про повне перезавантаження Податкової та Митної служб, Бюро економічної безпеки. Ще один напрям законотворчості — адаптація положень Податкового та Митного кодексів до реалій воєнного часу. Цього року від сплати ПДВ та мита було звільнено БПЛА та компоненти до них, дрони, оптичні прилади, антидронові рушніці, рації та тепловізори.

Завдяки дипломатичним потягам Україну відвідали понад 500 іноземних делегацій

Важливо, щоб люди на місцях відчували підтримку

Народний депутат Павло Сушко по кілька разів об'їхав усі 56 громад Харківщини

Народний депутат Павло Сушко від початку повномасштабного вторгнення постійно працює на Харківщині та в обласному центрі. Він зустрічається з мешканцями сіл, селищ і міст. Бачить проблеми людей і допомагає вирішувати їх, залучаючи посадовців різних рівнів.

Щосуботи народний депутат проводить робочі наради з місцевою владою на Харківщині. На них запрошуює представників різних міністерств та відомств. Обговорюють питання, з якими до нього звертаються люди.

Понад 100 тисяч кілометрів за рік, усі 56 територіальних громад Харківської області по кілька разів із робочими та гуманітарними візитами об'їхав Павло Сушко. Допомагає цивільним і військовим.

Нині він працює у віддалених старостинських округах Харківщини. Лише в жовтні провів зустрічі з людьми в населених пунктах семи громад — Красноградської, Кегичівської, Лозівської, Печенізької, Слобожанської, Барвінківської та Чугувської.

Із якими проблемами стикаються мешканці Харківщини та як влада на різних рівнях допомагає їх розв'язувати — в розмові «Голосу України» з Павлом Сушком.

— Пане Павле, в жовтні ви об'їхали щонайменше сім громад Харківщини. Часто буваєте у старостинських округах — тобто в селах. Розкажіть про цю частину вашої роботи.

— Із початком повномасштабного російського вторгнення ми допомагали людям, які опинилися під обстрілами в Харкові. Городянам, які зверталися, наша команда розвозила гуманітарну допомогу адресно, по квартирах. Ворог постійно обстрілював місто. Виходити на вулиці було небезпечно. Мої помічники дізнавалися, де на складах і в магазинах є продукти. Супроводжували туди машини з громад, які приїжджали за харчами для людей. Так виникла необхідність створити благодійний фонд гуманітарної допомоги для Харкова та області («Благодійний Фонд Павла Сушка». — Ред.)

Ми шукали продукцію по областях через колег — народних депутатів, писали листи міжнародним партнерам та в іноземні фонди. Так поповнювали склади провізією. Все фасували в продуктові набори й розвозили мешканцям. Сьогодні фонд продовжує надавати гуманітарну допомогу всім категоріям населення на Харківщині.

Коли фонд уже працював повноцінно, я зосередився на проблемах громад. Розвозили сотні коробок медпрепаратів та обладнання. Вдалося знайти сто генераторів для закладів освіти.

Іздили й у шойно деокуповані населені пункти, щоб дізнатися про потреби людей. Далі збирали й розвозили допомогу. У листопаді минулого року одразу після визволення Дворічанської громади приїхали туди з гуманітарною допомогою. Це був наш другий візит у шойно деокуповану громаду. Тоді дивом залишилися живі. Коли ми з частиною команди на вулиці розвантажували транспорт, а інші занесли коробки у приміщення, по будівлі влучив танк. Ми

встигли забігти в підвал у момент, коли другий снаряд поціливі поруч із місцем біля машини, де ми шойно стояли. Танк випустив до 40 снарядів, осколками побило автівки.

— Чим ваша команда допомагала військовим? Осінь минулого року була гаряча на Харківщині, тривав Слобожанський контрнаступ.

— Із перших днів підтримуємо наших воїнів. Разом із колегами-депутатами та партнерами передали десятки автомобілів — броньований бус, пожежно-рятувальну машину, «швидки», авто для перевезення дітей з інвалідністю. Приблизно тисячу одиниць різної амуніції, шини для броньованої техніки, десятки дронів. Десятки старлінків.

У перші місяці війни жив із військовими в штабі оборони. З його керівництвом виїжджали на передній край для підтримки бійців. Пригадую, як приїхали на другий день після деокупації села Руська Лозова. До нас підходили бійці й питали: «Правда, що ви народний депутат?» Кажу: «Так, приїхали вас підтримати». Вони казали: «Це важливо, бо ми думали, ви всі розбіглися».

ЦИФРА

23

населені пункти у семи громадах об'їхав у жовтні народний депутат Павло Сушко. Зустрічався з людьми у містах Красноград, Лозова, селищах Барвінкове, Кегичівка, Панютине, Печеніги, Слобожанське, селах Артемівка, Богодарове, Велика Бабка, Гаврилівка, Геніївка, Григорівка, Зарожне, Кам'яна Яруга, Катеринівка, Лиман, Мартове, Медведів, Новий Бурлук, Слобожанське, Чернігівське, Шелудьківка.

Ми також вели активну роботу з евакуації дітей та родин. За перші три дні великої війни я долучив у чати в месенджер депутатів та представників місцевої влади для оперативного цілодобового обміну інформацією.

Бачив, що координацію й комунікацію між міністерствами треба посилити.

ЦИТАТА

«Одна з проблем, яку вдалося вирішити, — допомога мешканцям селища Печеніги, у квартиру якої влучив ворожий снаряд. Вигоріло все. Пані Тетяна звернулася з проханням допомогти купити базову побутову техніку й меблі. Я залучив наших друзів — фонд «Мирне небо Харкова». Усе привезли та встановили. Пані Тетяна зможе зимувати в рідній оселі».

Павло СУШКО, народний депутат.

ДОСЬЄ

Павло Сушко — заступник голови парламентської фракції «Слуга народу», очільник Харківської обласної організації партії, голова підкомітету у сфері кінематографа та реклами, заступник голови Комітету Верховної Ради з питань гуманітарної та інформаційної політики, голова Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування випадків порушення прав дітей, член Постійної делегації Верховної Ради України в Парламентській асамблеї Ради Європи.

Як людина військова розумів, що в таких умовах потрібен оперативний штаб для координації дій відомств, дотичних до дитячої сфери. Я звернувся до Прем'єр-міністра. Був створений Координаційний штаб, який працював 24/7 в онлайн-режимі. Окремо ми щодня збиралися в Zoom, обговорювали проблеми й розв'язували їх. Штаб працює досі. Раз на тиждень проводимо робочі наради під головуванням віцепрем'єрки Ірини Верещук.

— Які завдання ставите перед собою у нинішніх поїздках громадами Харківщини?

— Допомагаємо людям розв'язувати проблеми на місцях. Крім тих, які я бачу під час поїздок, інформацію про потреби громад збирають місцеві депутати. Щосуботи я як голова Харківського обласного осередку нашої партії проводжу наради. Долучаємо місцевих депутатів та голів громад — не лише від «Слуги народу»

та представників міністерств. Системні проблеми в регіоні розглядаємо спільно. Для представників виконавчої влади важливо знати, як працюють чи не працюють програми, реформи, зміни. Щоб вчасно виправляти помилки, роз'яснювати громадам, як діяти. Мати зворотний зв'язок із найвіддаленіших населених пунктів.

— Із якими проблемами найчастіше до вас приходять люди?

— Нині мешканців області найбільше турбує, як працює програма «Відновлення. Ремонт та відбудова житла — ключова проблема для людей, оселі яких зруйновані чи пошкоджені через ворожі обстріли. У цій

Народний депутат Павло Сушко має чимало фотографій із робочих поїздок Харківщиною. Цей знімок із місцевою мешканкою зроблений у селі Мартове Печенізької селищної громади Чугувського району.

ЦИФРА

55

відсотків доріг Харківщини понівечені. Переважно на території деокупованих районів повністю зруйновано 1613 кілометрів доріг місцевого значення, 2472 кілометри — пошкоджені частково. Про це повідомив директор держпідприємства «Дороги Харківщини» Ігор Турченко у липні цього року.

програми багато чого змінено саме за висновками роботи на Харківщині.

Велику частину питань, із якими звертаються люди, ми вирішуємо завдяки запрошенню на наради представників Міністерства цифрової трансформації та Мінрегіону.

Є низка інших проблем, які зумовлені війною й мають системний характер. Очевидно, що деякі процеси розбалансовані. Влада на різних рівнях об'єднана довкола спільної роботи. Однак усе й одразу неможливо налагодити в умовах обстрілів і постійних загроз у безпосередній близькості до лінії вогню.

Одна з найпоширеніших проблем — це стан доріг. Друга — забезпечення людей дровами: де їх брати й чи буде на це державна субвенція. Третє — доступність соціальних та медичних послуг. Через погані дороги приватні перевізники не хочуть їздити в деякі частини області. Порушував ці проблеми перед Прем'єр-міністром під час години запитань до уряду в парламенті. Денис Шмигаль повідомив, що дав доручення міністрам. Очікуємо результатів.

На початку великої війни люди в кожній громаді потребували ліків. Разом із міністром охорони здоров'я Віктором Ляшком налагодили в регіоні реалізацію державної програми «Доступні ліки». Дійшли згоди, що потрібно змінювати умови ліцензування аптек. Якщо приватний підприємець працює у медзакладі, то така аптека повинна мати доступні ліки. Зараз уже у всіх аптеках є

інформаційна наліпка про цю програму.

— Із ваших дописів створюється враження, що ви допомагаєте знайти спільну мову чиновникам різних рівнів — села, району, області. Як покращити комунікацію на місцях?

— Децентралізація — це добре, але держава повинна бути дотичною до процесів. Громади отримали великі повноваження, але певною мірою втратили зв'язок із центром, вони не завжди є сполучною ланкою між людьми та виконавчою владою.

Цей зв'язок має забезпечувати обласна військова адміністрація. Але в умовах війни з'являються інші пріоритети, щось відходить на другий план. І ось ми цей «другий план» намагаємося підтримати.

— Які справи вам вдалося зрушити з мертвої точки?

— На Харківщині не діяла програма «Доступні кредити 5-7-9%». Область входить у перелік регіонів, де були активні бойові дії (Мінреінтеграції визначає та громади, де були або тривають бойові дії. — Ред.). Інша урядова постановою про пільгове кредитування бізнесу визначала, що позики надають тільки в безпечних регіонах. Тому банки відмовляли в кредитуванні бізнесменам із Харківщини. Підприємці в Дії обирали Харківську область, а далі у програму система не пропускала.

Коли зателефонував чиновнику, який займається цим питанням, він сказав: нехай харків'яни

ЦИФРА

22

із 56 територіальних громад Харківської області були окуповані російською армією в березні минулого року. Збройні Сили України визволили регіон у вересні—жовтні 2022-го.

реєструють бізнес на Полтавщині. Я кажу: а наповнювати бюджет вони будуть теж там? Є громади прилегли до Полтавської області, де не було активних бойових дій і куди релокувалася велика частина бізнесів. Чому вони мають переїжджати? Я зв'язався з віцепрем'єркою Іриною Верещук, вона — з Міністерством економіки. За тиждень змінили постанову, програма пільгових кредитів під 5-7-9 відсотків запрацювала на Харківщині.

Ще одна велика проблема: люди, які мають кнопковий телефон, не могли розрахуватися за будівельні матеріали грошима, які їм дала держава на відновлення житла. Бо такі телефони не підтримують NFC — технологію безконтактної оплати. Картка, на яку надходять гроші «Відновлення», — віртуальна, банк не видавав її фізично. Я звернувся до віцепрем'єра з відновлення Олександра Кубракова та свого колеги Данила Гетманцева. І вже незабаром банки почали видавати пластикові картки.

Сьогодні важливо чути громади. Щоб люди на місцях відчували підтримку. І в нас, народних депутатів, є всі можливості бути в комунікації з тими, хто приймає рішення. Тоді люди бачать, що ніхто не замовчує проблеми, а розв'язуємо їх гуртом. Так з'являється довіра до депутата й до влади в цілому.

— Куди ви спрямовуєте запити від громадян, якщо проблему не вдасться розв'язати одразу? Розкажіть про алгоритм такої роботи.

— Зі мною їздять помічники, які приймають запити від людей. Далі готуємо депутатські звернення до представників влади.

Іноді можемо продублювати їх у відео, коли людина звертається напряму до чиновника.

— Які проблеми вам вирішити не вдасться?

— Верховна Рада ухвалила закон № 7087, але він блокується на рівні Міністерства соціальної політики. Це документ про обмеження повноважень у дитячій сфері — держава має передати ухвалені рішення громадам. Оскільки реформа децентралізації в цій частині не введена до кінця, важко вимагати результатів від голів. Тому громади досі не мають повноважень щодо обліку дітей, проведення усинювання, створення дитячих будинків сімейного типу, прийомних родин.

— Що з крайньої поїздки Харківщиною вас вразило?

— Одні громади були окуповані. На території інших не було активних бойових дій. Це два світи. Але їх об'єднує спільна біда. Бо в кожній громаді є загиблі, є сім'ї військових. Усіх єднає бажання Перемоги.

Ірина БУЛАНЕНКО.

Фото зі сторінки Павла Сушка у Фейсбуку.

Мистецькі та креативні індустрії потребують фінансової підтримки

Саме ця сфера відіграватиме визначну роль у розвитку людського капіталу в повоєнній Україні

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Протягом 2024–2027 років Україні планують виділити 50 мільярдів євро у формі грантів та позик на програми відновлення і повоєнного розвитку. Таку допомогу передбачає новий інструмент під назвою *Ukraine Facility* в межах запропонованого Європейським Союзом Фонду допомоги Україні. Нещодавно анонсовану Європейською комісією чотирирічну програму фінансової допомоги для відновлення, відбудови та модернізації України обговорили під час засідання Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики. До розгляду питання долучилася заступниця міністра економіки України Тетяна Бережна.

Так, стало відомо: станом на сьогодні уряд здійснює підготовку змістової частини проекту Українського фонду для передавання її до Європейської комісії. Відповідальним за цю частину роботи визначено Міністерство економіки України. Тож Кабмін працює над концепцією (*Ukraine Plan*), яка обґрунтує, на які саме цілі планують спрямувати європейське фінансування. Представники парламентського комітету звернули увагу на роль і місце культурних та креативних індустрій у розвитку людського капіталу в повоєнній Україні. Під час засідання народні депутати вирішили надіслати листа до Міністерства економіки для того, щоб роль сектору культури і креативних індустрій належно врахували в проекті концепції.

Під час засідання комітет також переглянув свій висновок стосовно проекту змін до деяких

законів щодо уточнення діяльності Українського інституту книги з підтримки розповсюдження видань та надання сертифіката на придбання книг (№ 9568). Як повідомляється на сторінці комітету у Фейсбук, парламентарії обговорили поправки, які стосуються розповсюдження на території України книжкових видань. Одна з важливих змін стосуватиметься видань, на які не поширюється заборона щодо ввезення на митну територію України чи розповсюдження на її території книжок, що містять твори, автори яких є або були громадянами держави-агресора. Комітет рекомендує Верховній Раді ухвалити цей законопроект за основу та в цілому зі своїми пропозиціями.

Народні депутати заслухали звернення виконавчого директора Всеукраїнського фестивалю

ДО РЕЧІ

До повномасштабного вторгнення сфера культури та креативних індустрій генерувала приблизно чотири відсотки ВВП України й мала один з найвищих мультиплікаторів доданої вартості з-поміж інших секторів економіки (2,2 на 2020 рік: проти 2,1 у будівництві, 1,9 — у фінансовій та страховій діяльності, 1,6 — у транспорті, 1,3 — у торгівлі).

За повідомленням прес-служби Апарату Верховної Ради України.

сучасної пісні та популярної музики «Червона рута» Мирослава Мельника. Ось як цитує слова організаторів фестивалю прес-служба Верховної Ради: «Протягом 34 років діяльності фестивалю має великий авторитет у суспільстві не тільки як просвітницький культурно-мистецький захід, а й як суспільно активний дієвий механізм у формуванні національної ідеології і у проведенні патріотично-виховної роботи серед громадян різних верств та вікових категорій». Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики має намір звернутися до Міністерства освіти і науки, Комітету з питань освіти, науки та інновацій, Міністерства молоді та спорту, Комітету з питань молоді та спорту, Національної суспільної телерадіокомпанії України, Міністерства культури та інформаційної політики з проханням посприяти у проведенні відбіркових конкурсів XVII

Всеукраїнського фестивалю «Червона рута».

Розглядали під час засідання також перспективи розвитку Національного центру театрального мистецтва імені Леся Курбаса. Народні депутати заслухали виконавчу обов'язків генерального директора центру Неллі Корнієнко. І вирішили продовжити розгляд питання про ситуацію, що склалася з функціонуванням закладу, на найближчому засіданні за участю виконавчої обов'язків міністра культури та інформаційної політики Ростислава Карандеєва.

А ще під час засідання комітету підтримали пропозицію надіслати листи до Кабінету Міністрів, Національної поліції, Національної соціальної служби та Міністерства соціальної політики щодо повернення українських статусних дітей з тимчасово окупованих російською армією територій.

Надія СМІЯН.

Розвиток нафтогазовидобувної галузі дасть змогу залучати інвестиції

У Комітеті Верховної Ради з питань економічного розвитку триває робота над підготовкою до другого читання проекту змін до деяких законодавчих актів щодо стимулювання розвитку нафтогазовидобувної галузі (№ 4344).

Так, за участю голови підкомітету з питань регуляторної політики Ганни Лічман відбулася робоча нарада, під час якої обговорили основні положення законопроекту та надані суб'єктами права законодавчої ініціативи поправки й пропозиції.

У заході взяли участь понад 30 учасників, серед яких народні депутати, представники органів державної влади, громадських організацій, біз-

несових та інвестиційних кіл, інші стейкхолдери.

Законотворці в пояснювальній записці вказують на те, що документ має вдосконалити нормативно-правове регулювання порядку укладення угод про розподіл продукції шляхом усунення низки законодавчих прогалин та бар'єрів, підвищення прозорості галузі. Як наслідок — галузь розвиватиметься більш ефективно. Загалом це сприятиме залученню нових інвестицій, а також дасть змогу збільшити обсяги видобутку вуглеводнів. А отже — дозволить зменшити залежність від їх імпорту.

Задля досягнення зазначених цілей проектом закону пропонується, наприклад, передбачити відкритість та публічність роботи Міжвідомчої комі-

ФОТОФАКТ

Відбулося засідання підкомітету з питань взаємодії держави і бізнесу та інвестицій Комітету Верховної Ради з питань економічного розвитку за участю представників профільного міністерства і бізнесу, на якому обговорювалося коло проблем, пов'язаних з підтримкою нових можливостей для залучення інвестицій, ефективного функціонування закону про «інвест-нянь» тощо.

На знімку: голова підкомітету з питань взаємодії держави і бізнесу та інвестицій Комітету Верховної Ради з питань економічного розвитку Ігор Марчук (крайній ліворуч), виконавчий директор Урядового офісу із залучення та підтримки інвестицій UkraineInvest Сергій Цівкач (другий ліворуч).

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

сії з організації укладення та виконання угод про розподіл продукції шляхом онлайн-трансляції її засідань. Ідеться також про перегляд переліку умов для проведення конкурсів на укладення угод про розподіл продукції. Народні депутати мають намір виключити можливість укладення угоди про розподіл продукції без проведення конкурсу для ділянок із незначними запасами, а також збільшити строк між публікацією оголошення про проведення конкурсу на укладення угоди про розподіл продукції та граничним строком подання заявки на участь у конкурсі. Так, для суходолу цей строк збільшать з одного до трьох місяців, а для шельфу — до шести місяців. Парламентарії також хочуть вдосконалити критерії та порядок їх застосування для визначення переможця конкурсу на укладення угоди

про розподіл продукції тощо. Серед іншого, в законопроекті йдеться і про скасування необхідності передачі розвіданих родовищ корисних копалин для промислового освоєння. «Незважаючи на те, що передача розвіданих родовищ корисних копалин сьогодні вже не здійснюється, формальне дотримання процедури перевіряється органами Держгеонадр під час здійснення перевірок надкористувачів, що створює суперечності в правозастосуванні та додаткове навантаження на підприємства нафтогазовидобувної галузі, — йдеться в пояснювальній записці. — Із огляду на це проектом пропонується виключити застарілу та неактуальну норму щодо необхідності передачі розвіданих родовищ корисних копалин для промислового освоєння із Кодексу України про надра через її невідпо-

відність чинному законодавству та сучасній практиці користування надрами».

На сторінці Комітету з питань економічного розвитку у Фейсбук ідеться про те, що учасники наради обговорили основні положення і поправки, які надійшли до законопроекту. Зокрема, зміни до закону про угоди про розподіл продукції, які стосуються термінологічного апарату, а також зміни до положень, якими визначаються сторони умови укладення угоди про розподіл продукції.

«Робота над законопроектом триває», — йдеться в повідомленні. Заплановано проведення низки робочих зустрічей на платформі комітету, під час яких надалі обговорюватимуть внесені пропозиції для того, щоб вийти на узгоджену редакцію законопроекту.

Леся ВИСОЧАНСЬКА.

ПРОЕКТ «ФІЛЬТР»

Медіаграмотність — основа інформаційної безпеки

Серед моря інформації українці можуть вправно відрізнити факт від судження і добре розуміють хто такі блогери, а хто — професійні журналісти. А ще наші громадяни володіють інструментами фактчекінгу (перевірка фактів). Такі висновки можна зробити за результатами Національного тесту з медіаграмотності.

Проводили його 25 жовтня. Підсумками, які підбили на початку листопада, Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики поділився на своїй сторінці у Фейсбук. Організаторами такого заходу стали національний проект з медіаграмотності «Фільтр» Міністерства культури та інформаційної політики та партнери — USAID, IREX та ПРООН в Україні.

Тест проводився за п'ятьма темами: «Базові поняття», «Соціальні мережі», «Достовірність та вплив інформації», «Навички фактчекінгу», «Здатність убезпечити особисті дані та ресурси» — загалом 34 питання. Цьогоріч повністю його пройшли 13 980 учасників, каже керівниця національного проекту з медіаграмотності «Фільтр» Валерія Ковтун. А починали тестування 26 194 особи. Вони представляли всі регіони країни, включно з Донецькою та Луганською областями й Кримом. Ще 413 осіб долучилися з-за кордону. Однак найбільше учасників було з Київщини, як і торік.

Вік найактивніших учасників — 15–18 років. Утім, були й люди, яким за 60, а також діти, котрі не досягли й десятирічного віку. За словами представниці IREX Любові Квасюк, цього року рівня «гуру» (30–34 бали) та «майже гуру» (24–29 балів) досягло менше учасників, ніж торік. Але кількість «початківців» зросла: у 2022 році їх було 44%, а у 2023-му — 53%.

Згідно з результатами тестування найкраще українці впоралися із завданнями на розрізнення факту та судження. Цього року правильно на це питання відповіли 87 відсотків опитаних. А торік — лише 10 відсотків. Учасники продемонстрували добре розуміння різниці між блогерами та професійними журналістами, а також володіння навичками й інструментами фактчекінгу.

Найважчим виявилось питання, спрямоване на визначення журналістських стандартів. З ним правильно впоралися лише 7 відсотків опитаних. А найкраще українці відповідали на запитання з четвертого блоку, яке стосувалося ситуації, коли в мережі поширюють промову відомої людини: 95 відсотків учасників визначили, що передусім потрібно перевірити інформацію.

За результатами тестування експерти виділили напрями, над якими надалі треба буде працювати більш прискіпливо. Ідеться передусім про перевірку Телеграм-каналів, розпізнавання теорій змов, реакцію на контент псевдоекспертів й уникнення шахрайства.

До речі, Національний тест з медіаграмотності на сайті національного проекту «Фільтр» відкрито до 10 листопада. Тож перевірити свої сили все ще можуть усі охочі.

Надія ГОРБАТЮК.

Жіночий бізнес і європейські стандарти

Цю важливу тему за участі керуючої справами Закарпатської обласної ради Мирослави Ливч обговорили під час онлайн-зустрічі фокус-групи, яку ініціювала Асоціація жінок-юристок «ЮрФем».

Організація проводить дослідження на тему «Стандарти ЄС у сфері економічної самостійності жінок і розвитку жіночого підприємництва та національної гарантії, передбачені законодавством України». До роботи фокус-груп залучено представників органів місцевого самоврядування, державної влади, громадського сектору, бізнесу. Закарпатську обласну раду, як інформують її прес-служба, представляла керуюча справами обласної ради Мирослава Ливч (на знімку).

Під час зустрічі проаналізовано виклики, які постають перед жінками в бізнесі, зокрема з початку повномасштабної війни, та сформульовано рекомендації стосовно поліпшення економічної самостійності жінок і загальному розвитку жіночого підприємництва.

Мирослава Ливч, зокрема, розповіла про конкурс стартапів, який впроваджується на Закарпатті, щоб підтримати бізнес на початкових етапах, дати можливість працювати й розвиватися навіть за умов воєнного стану. Ініціатива реалізується Агентством регіонального розвитку та транскордонного співробітництва «Закарпаття» Закарпатської обласної ради в межах Програми роз-

витку малого та середнього підприємництва в області.

Вона також окреслила реалізацію міжнародних проектів, у яких беруть участь громади Закарпаття.

Обговорено вплив війни на розвиток жіночого підприємництва в межах територіальної громади, на економічну самостійність жінок, потреби жінок-підприємниць під час війни, стан забезпечення освіти, навчання, розвитку та обізнаності у напрямі економічної самостійності жінок та жіночого підприємництва. За підсумками роботи фокус-груп сформульовано відповідні пропозиції та рекомендації.

Василь НИТКА.

Ужгород.

Фото прес-служби обласної ради.

6

Підтримати бізнес на початкових етапах, дати можливість працювати й розвиватися

Вівторок, 7 листопада 2023 року. № 41

Офіційне

друковане видання
Верховної Ради
України — газета
«Голос України»

ГОЛОС УКРАЇНИ

Закон України

Про внесення змін до Закону України «Про національні меншини (спільноти) України» щодо деяких питань реалізації прав і свобод осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України

Верховна Рада України постановляє:

1. Внести до Закону України «Про національні меншини (спільноти) України» від 13 грудня 2022 року № 2827-IX такі зміни:

1. В абзаці першому частини першої статті 1 слово «традиційно» виключити.

2. Статтю 3 доповнити частиною четвертою такого змісту:

«4. Держава з урахуванням конкретного становища осіб, які належать до національних меншин (спільнот), вживає заходів з метою досягнення у сферах економічного, соціального, політичного та культурного життя повної та справжньої рівності між особами, які належать до національних меншин (спільнот), та особами, які належать до більшості населення».

3. Абзац перший частини шостої статті 5 викласти в такій редакції:

«6. Права і свободи осіб, які належать до національних меншин (спільнот), можуть бути обмежені відповідно до закону в інтересах національної безпеки, для забезпечення територіальної цілісності та громадського порядку, запобігання заворушенням чи злочинам, охорони здоров'я населення, захисту прав і свобод інших осіб, якщо таке обмеження є необхідним у демократичному суспільстві».

4. Статтю 9 доповнити частиною другою такого змісту:

«2. Держава створює необхідні умови для ефективної участі осіб, які належать до національних меншин (спільнот), у соціальному та економічному житті, а також в управлінні державними справами».

5. У статті 10:

1) частину другу викласти в такій редакції:

«2. Публічні заходи (збори, конференції, мітинги, виставки, навчальні курси, семінари, тренінги, дискусії, форуми, інші публічні заходи), організовані для осіб, які належать до національних меншин (спільнот), можуть проводитися мовами відповідних національних меншин (спільнот)»;

2) у частині третій:

абзац перший викласти в такій редакції:

«3. Культурно-мистецький, розважальний або видовищний захід, що організовується та проводиться особами, які належать до національної меншини (спільноти), або для осіб, які належать до національної меншини (спільноти), може проводитися мовою відповідної національної меншини (спільноти). Супровід (конферанс) до такого заходу може здійснюватися мовою відповідної національної меншини (спільноти). Організатор за запитом не менше 10 відвідувачів (глядачів) такого заходу забезпечує синхронний або послідовний переклад супроводу (конферансу) державною мовою, якщо такий запит надійшов не пізніше ніж за 72 години до початку проведення заходу»;

після абзацу першого доповнити новим абзацом такого змісту:

«Супроводом (конферансом) для цілей цього Закону вважається виступ, пов'язаний із веденням програми культурно-мистецького, розважального та видовищного заходу, зокрема оголошенням та коментуванням складових такого заходу».

У зв'язку з цим абзац другий вважати абзацом третім;

3) частину четверту викласти в такій редакції:

«4. Мови національних меншин (спільнот) можуть використовуватися в медіа відповідно до закону».

Національні меншини (спільноти) мають право утворювати відповідно до закону власні медіа»;

4) у частині п'ятій:

в абзаці першому слова «частини першої» замінити словами «частини четвертої»;

в абзаці другому слова «частини другої» замінити словами «частини п'ятої»;

доповнити абзацом третім такого змісту:

«Спеціалізована книгарня, утворена для реалізації прав національних меншин (спільнот), — спеціалізований магазин для торгівлі видавничою продукцією, друкованими медіа, що створений для задоволення потреб та інтересів осіб, які належать до національних меншин (спільнот), пов'язаних із культурою, мовою, історією та іншими інтересами відповідної національної меншини (спільноти). Порядок утворення та функціонування спеціалізованих книгарень, утворених для реалізації прав національних меншин (спільнот), визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в інформаційній та видавничій сфері»;

5) частини шостої і десятої викласти в такій редакції:

«6. На прохання особи, яка належить до національної меншини (спільноти), може бути використана мова відповідної національної меншини (спільноти), якщо така мова є зрозумілою для сторін, для:

1) надання екстреної медичної допомоги;

2) надання допомоги та захисту, якщо така особа постраждала від домашнього насильства;

3) забезпечення догляду в будинку-інтернаті для громадян похилого віку»;

«10. Особливості використання мов національних меншин (спільнот), зокрема, але не виключно, при наданні будь-якої топографічної інформації, комунікації з органами влади у населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення, на прохання таких осіб і якщо таке прохання відповідає реальним потребам, визначаються методологією, що затверджується Кабінетом Міністрів України».

Методологія має забезпечувати можливість:

1) використання особами, які належать до національних меншин (спільнот), поряд із державною мовою, мови відповідної національної меншини (спільноти) у взаємовідносинах із місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, які здійснюють свою діяльність у населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення;

2) використання місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, які здійснюють свою діяльність у населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення, за рішенням такого органу поряд із державною мовою мови відповідної національної меншини (спільноти) у взаємовідносинах з особами, які належать до національних меншин (спільнот);

3) вжиття інших заходів, що базуються виключно на основних положеннях Рамкової конвенції Ради Європи про захист національних

меншин та Європейської хартії регіональних мов або мов меншин»;

6) доповнити частинами одинадцятою і дванадцятою такого змісту:

«11. У населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення, допускається поширення внутрішньої та зовнішньої реклами, а також реклами у відповідних аудіальних та аудіовізуальних медіа місцевої категорії, виконаної державною мовою та дубльованої мовою відповідних національних меншин (спільнот). Текст дублювання мовою національної меншини (спільноти) не має бути більшим за обсягом та розміром шрифту, ніж текст, виконаний державною мовою. Вимоги до розміру шрифту не є обов'язковими при написанні найменувань товарів, охоронюваних законом торговельних марок (знаків для товарів і послуг) та комерційних найменувань. Об'єкти права інтелектуальної власності рекламуються з урахуванням вимог, передбачених частиною другою статті 6 Закону України «Про рекламу»».

12. Порядок визначення переліку та перелік населених пунктів, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення, затверджуються Кабінетом Міністрів України».

6. Статтю 11 після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

«3. Держава гарантує безоплатне забезпечення підручниками (у тому числі електронними), посібниками здобувачів повної загальної середньої освіти, які належать до національних меншин (спільнот), та педагогічних працівників у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України».

У зв'язку з цим частину третю вважати частиною четвертою.

7. Частину першу статті 13 доповнити пунктом 5 такого змісту:

«5) надання державної підтримки мовам національних меншин (спільнот), яким загрожує зникнення. Перелік таких мов затверджується Кабінетом Міністрів України на основі міжнародних стандартів».

8. У статті 19:

1) після частини першої доповнити новою частиною такого змісту:

«2. Основними завданнями Центру національних меншин (спільнот) є:

1) підтримка і збереження традиційної культури та нематеріальної культурної спадщини національних меншин (спільнот), створення умов для всебічного розкриття їхньої самобутності, збереження мови, культури, народних традицій;

2) надання інформаційно-консультативної та організаційної підтримки громадським об'єднанням національних меншин (спільнот);

3) проведення заходів, спрямованих на зміцнення національної єдності і консолідацію українського суспільства, поглиблення культурних зв'язків між громадськими об'єднаннями національних меншин (спільнот) регіону;

4) взаємодія з органами державної влади та органами місцевого самоврядування для вирішення нагальних питань щодо захисту прав національних меншин (спільнот)».

У зв'язку з цим частину другу і третю вважати відповідно частинами третьою і четвертою;

2) абзац третій частини третьої викласти в такій редакції:

«У населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення, за ініціативою громадських об'єднань національних меншин (спільнот) сільські, селищні, міські ради можуть утворювати Центр національних меншин (спільнот) відповідної територіальної громади».

9. Пункт 3 розділу V «Прикінцеві та перехідні положення» викласти в такій редакції:

«3. Установити, що на період дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженом Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, та протягом:

1) шести місяців з дня його скасування або припинення тимчасовому обмеженню в реалізації та захисті підлягають визначені статтею 7 (у частині права на мирні зібрання), статтями 14, 18, 19 та частиною третьою статті 20 цього Закону права національних меншин (спільнот), які ідентифікують свою приналежність за етнічним походженням із державою, що визнана в Україні та/або міжнародними організаціями державою-терористом (державою-агресором), яка вчиняє акти агресії проти України;

2) п'яти років з дня його скасування або припинення тимчасового обмеженню в реалізації та захисті підлягають визначені статтею 7 (у частині права на мирні зібрання), статтями 14, 18, 19 та частиною третьою статті 20 цього Закону права національних меншин (спільнот), які ідентифікують свою приналежність за етнічним походженням із державою, що визнана в Україні та/або міжнародними організаціями державою-терористом (державою-агресором), яка вчиняє акти агресії проти України;

3) п'яти років з дня його скасування або припинення тимчасового обмеженню в реалізації та захисті підлягають визначені статтею 7 (у частині права на мирні зібрання), статтями 14, 18, 19 та частиною третьою статті 20 цього Закону права національних меншин (спільнот), які ідентифікують свою приналежність за етнічним походженням із державою, що визнана в Україні та/або міжнародними організаціями державою-терористом (державою-агресором), яка вчиняє акти агресії проти України».

11. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Кабінет Міністрів України у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом: затвердити перелік мов національних меншин (спільнот), яким загрожує зникнення;

затвердити розроблену за участю всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування методологію використання мов національних меншин (спільнот) у населених пунктах, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення, а також порядок визначення переліку та перелік населених пунктів, в яких традиційно проживають особи, які належать до національних меншин (спільнот), або в яких такі особи складають значну частину населення;

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України проект закону України, спрямований на врахування експертної оцінки Ради Європи та її органів щодо прав національних меншин (спільнот) в окремих сферах;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.

м. Київ,

21 вересня 2023 року.

№ 3389-IX.

Місія МВФ розпочинає роботу в Україні

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

«Під час другого перегляду програми EFF обговорюватиметься стан виконання Україною взятих на себе зобов'язань у межах Меморандуму про економічну та фінансову політику. Йдеться, зокрема, про заходи в сферах податково-бюджетної, монетарної та валютної політики, забезпечення фінансової стабільності, а також структурних реформ для середньо- та довгострокового економічного зростання», — зазначається в дописі, розміщеному на сторінці Національного банку в Фейсбуці.

Повідомляється, що в фокусі зустрічей, зокрема, буде ситуація у фінансовому секторі країни, результати оцінки стійкості банківського сектору, реалізація Стратегії пом'якшення валютних обмежень, переходу до більшої гнучкості обмінного курсу та повернення до інфляційного таргетування. Обговорюватимуться результати переходу до режиму керуваної гнучкості курсу та впровадження ризик-орієнтованого нагляду у фінансовому секторі.

Крім того, фахівці зупиняться на питанні джерел фінансування дефіциту державного бюджету України, включаючи міжнародну фінансову допомогу та внутрішній борговий ринок.

«Ми налаштовані на конструктивний аналіз зробленої роботи та плідну дискусію щодо подальших кроків. Перегляд буде непростим, однак команда України понад 20 місяців повномасштабної війни працює злагоджено та ефективно. Ми чітко усвідомлюємо критичну необхідність збереження підтримки МВФ не лише для подальшого фінансування потреб бюджету, а й загалом для розвитку нашої країни та її європейського майбутнього», — зазначив голова НБУ Андрій Пишний.

Синьо-жовта повітряна куля піднялася в небо японської Саги

Українська команда взяла участь у фестивалі повітряних куль Saga Balloon Festival, що вперше після чотирирічної перерви відбувся в префектурі Сага в Японії.

Як повідомило Міністерство культури та інформаційної політики України, на честь події канал «Сага ТВ» підготував випуск, у якому розповіли про нашу команду й синьо-жовту повітряну кулю з картою України та важливими словами — «Слава Україні!».

«Ми приїхали заради того, аби про Україну та ту біді, яка відбувається у

нашій країні, дізналося більше людей», — сказав пілот української команди.

Ведучі нагадали глядачам, що в Україні триває російське вторгнення.

«Ми вдячні Японії за запрошення на Saga Balloon Festival та готовність ділитися зі своїми жителями правдивою інформацією про російське вторгнення в Україну. Героям Слава!» — йдеться у дописі Міністерства культури та інформаційної політики у Фейсбуці.

Скрін з телешовету японського каналу «Сага ТВ».

Львів за час кремлівської агресії прийняв понад п'ять мільйонів переселенців

Область першою у країні задіяла модель підтримки ВПО в форматі консультативно-координаційних центрів та взаємодії з міжнародними партнерами.

Львівщина взяла на себе найбільше навантаження щодо приймання вимушених переселенців. Із перших днів повномасштабного вторгнення саме ця тилова область розміщувала та супроводжувала до інших регіонів і за кордон неймовірно великий потік гнаних війною людей. Волонтери зустрічали їх заголовно залізничному вокзалі, годували, обігрівали, підтримували психологічно.

«Від липня 2022-го Львівщина першою серед областей напроцювала модель взаємодії з міжнародними партнерами та внутрішньо переміщеними особами через Консультативно-координаційні центри, які діяли в кожному районі та безплатно надавали гуманітарну й фінансову, психологічну та юридичну допомогу не тільки вимушеним переселенцям, а й місцевим жителям, — розповідає начальник ОВА Максим Козицький. — Наш досвід поширили на всі регіони. Тепер такі центри надають необхідні

послуги переселенцям, людям старшого віку та з інвалідністю, військовим і їхнім рідним».

Нині на часі — інтеграція вимушених переселенців у суспільне життя області. Ці питання обговорювали в ОВА під час зустрічі зі спеціальною доповідачкою ООН з питань прав людини внутрішньо переміщених осіб Паулою Гавірією Бетанкур.

Приміром, Львівщина так само першою із регіонів напроцювала Комплексну програму охорони психічного здоров'я

та психосоціальної підтримки цивільного населення на 2023—2026 роки, зокрема й переселенців. Це продовження ініціативи першої леді України Олени Зеленської «Ти як?».

«Для проживання вимушених переселенців створено десятки шелтерів, проведено ремонтні роботи в гуртожитках та закладах соціального захисту, які не використовувалися, — зазначив Максим Козицький. — Діє низка державних та регіональних програм щодо праце-

влаштування ВПО та здобуття нових професій. Так само Львівщина — лідер за кількістю релокованих підприємств, що неабияк сприяє створенню додаткових робочих місць. Задля соціалізації дітей і молоді цієї категорії розвиваємо дошкілля тощо. Із залученням міжнародних донорів реалізуємо чимало проектів щодо медобслуговування і психоемоційної підтримки внутрішньо переміщених осіб».

Того самого дня Паула Гавірія Бетанкур зустрілася з міським головою

Андрієм Садовим та ознайомила з локаціями для прихистку внутрішньо переміщених осіб: модульним містечком «Маріяполіс», Lviv Urban Camp, гуртожитками та центром для вагітних жінок «Незламні матусі».

Як інформував Андрій Садовий, від початку великої війни через Львів як транспортний хаб перейшло понад п'ять мільйонів внутрішнього переміщених українців, які зупинялися в регіоні або ж виїжджали за кордон. В лютому-березні 2022-го для тимчасового житла місто задіяло 440 установ культури та освіти, 85 релігійних організацій. Зараз у відділах соціального захисту Львова зареєстровано понад 105 тисяч внутрішньо переміщених людей, а загалом у міській громаді — майже 250 тисяч переселенців.

Зі свого боку Паула Гавірія Бетанкур висловила підтримку на шляху втілення проектів щодо підтримки переселенців та відзначила, що Львів — це приклад їхньої інтеграції та реабілітації.

Людмила СТРАЖНИК.
На знімку: зустріч у Львівській міській раді. Фото Романа БАЛУКА.

Шпигуни поскаржилися на негідне життя

ЗА ПОРЕБРИКОМ

Колективне звернення офіцерів російської військової розвідки, яких видворили із ситих європейських країн, до путіна з'явилося в опозиційних ЗМІ та низці телеграм-каналів. Першим цього листа в день військової розвідки, 5 листопада, опублікував з коментарями The Insider.

З'ясовується, що масового видворення російських шпигунів у кремлі не передбачали й не були готовими до нових викликів з початком війни.

«Багато офіцерів-розвідників, які несуть нелегку, а часом і ризиковану службу в дипломатичних представництвах, були змушені залишити європейські країни. Для багатьох офіцерських сімей несподіваний від'їзд з дипломатичних місій став особистою трагедією та породив

численні проблеми. Нам кажуть: потерпіть, і все залагодимо найближчим часом. Багато дружин, а в багатьох вища освіта, самі пішли працювати, а зарплат немає», — написали до путіна 11 офіцерів гру.

Вони ображені, що дружинам пропонують розносити піцу по Москві. Гідну роботу важко знайти, бо більшість зарубіжних фірм, де платили хорошу зарплату, залишили росію, а вакансії у державних компаніях з високою платною зайняті «своїми людьми».

Від початку війни з Україною з країн Євросоюзу вислали майже 700 російських дипломатів, серед яких більше половини — це кадрові офіцери гру, служби зовнішньої розвідки та фсб. Частина з них намагалися працювати в російських посольствах в Африці, Азії, Південній Америці та країнах колиш-

нього срср. Але там більшість вакансій теж зайнято. А відомство лаврова відмовляється розширювати представництва в «неперспективних регіонах».

російські шпигуни ще скажуться диктаторові на критичні публікації про пияцтво та розгульне життя офіцерів гру — страждає імідж служби, а «доморощені ЗМІ не сказали доброго слова про загиблих бійців із штурмових бригад гру».

The Insider розповів, як під час пияцтва на зміні в штаб-квартирі гру п'яний підполковник після гучного застілля заснув з сигаретою у кімнаті для зберігання зброї і спричинив пожежу. Постраждало троє офіцерів, вигоріли три кабінети, в тому числі з оперативними донесеннями нелегалів та військових аташе. Завдано збитків на 12 млн рублів, але нікого в закритому відомстві не покарали.

Шпигуни вимагають повернути їх на престижні посади, допомогти з працевлаштуванням дружин і забезпечити гідне життя, яке ще недавно мали. Те, що вони після ситого Європи побачили в москві, їх розчарувало.

Не тільки пересічні росіяни, а й навіть еліта, до якої належало гру, ставить питання: в якій країні вони живуть?

Михайло Крутіхін, експерт у сфері енергетики, характеризуючи нинішню російську владу, назвав її «мафіозною». Структури справді схожі: пахан, розподіл сфер впливу, гординь між олігархами, банди шісток. Тільки класична мафія — це комерційна організація, яка не грабує свою «кормову базу», а піклується про збільшення капіталу, нехай і злочинними методами.

У росії ж влада не зберігає і не множить «кормову базу», а руйнує її, діючи як тимчасовий правитель: пограбуємо країну й населення, а після нас — хоч потоп.

Богдан КУШНІР.

Наш прапор і надалі майоритиме над Софією

У другому турі місцевих виборів битву за столицю Болгарії виграла проєвропейська партія.

Повторне голосування у містах і селах, де в першому турі (відбувся 29 жовтня) не було обрано мерів і голів селищних рад, проходило минулої неділі. Особливу увагу привертала вибори а Софії, Пловдиві, Варні та Русе, де кандидатам від проєвропейської партії «Продовжуємо зміни» («ПЗ») протистояли представники Болгарської соціалістичної партії і партії ГЕРБ, яка є партнером «ПЗ» в керуванні державою, але без коаліційної угоди.

Ще в неділю одразу після завершення голосування із результатів опитування виборців після виходу з дільниць, що їх проводили соціологічні агентства, стало ясно: мешканці столиці віддають перевагу кандидату від партії «Продовжуємо зміни» Василю Терзієву.

Щоправда, під час першої прес-конференції, яка відбулася після закриття виборчих дільниць у Софії, його опонентка Ваня Григорова, яку підтримували Болгарська соціалістична партія, всі ліві та русофільські організації, висловлювала оптимізм. Мовляв, це лише результати екзит-полів, а після обробки виборчих бюлетенів усе може змінитися на її користь.

Але в понеділок вранці ЦВК повідомила, що, за підрахунками 99 відсотків виборчих бюлетенів, Терзієв випереджає її на 4536 голосів. І подолати цей розрив уже неможливо. Підвела представницю соціалістів зайва самовпевненість, а також її неоднозначні заяви перед другим туром. Вона заявляла, що не є прихильницею Сороса, заперечувала, що не є путінською, намагалася віддалитися від соціалістів, переконуючи столичний електорат, ніби не зовсім поділяє їхню політику, а є надпартійним кандидатом. Але водночас Григорова ще раз повторила свою обіцянку, що відповідає вимогам соціалістів, «відродженців» і русофілів: «Український прапор (вивішений на знак солідарності з Україною. — Ред.) не майоритиме над столичним муніципалітетом, бо там мають бути національні та європейські прапори, бо ми є частиною Європейського Союзу». Тобто заявляв, що вона не є путінською, люди просто не повірили. Тож мешканці Софії, віддавши перевагу проєвропейському меру, водночас ще раз продемонстрували підтримку нашої країни.

ЗМІ повідомляють, що партія «Продовжуємо зміни» перемогла і в 19 із 24 районів Софії, а також у морській столиці — Варні. Болгарська соціалістична партія має своїх представників на чолі Русе і Шумена, а проросійська «Відродження», яка розраховувала майже на тотальну перемогу на цих місцевих виборах, залишилася без своїх мерів. В інших обласних центрах міськими очільниками було обрано представників від партії ГЕРБ, «Зелені», «Є такий народ», а також незалежних кандидатів.

Отже, після цих виборів прапор України й надалі майоритиме над мерією болгарської столиці.

Олександр БЛИК.

Єврокомісія занепокоєна зростанням антисемітизму

Спалах антисемітизму в різних країнах Європи за останні кілька днів сягнув надзвичайного рівня. Європейські євреї знову живуть в страху, і це нагадує про найпохмуріші часи в історії людства, заявила 5 листопада Європейська комісія.

У ФРН кидають пляшки з запальною сумішшю в синагогу, у Франції маюють зірки Давида на будинках, в Австрії сплюндрували єврейський цвинтар, демонстранти в різних країнах скандують антисемітські гасла, зазначено в заяві.

«У ці важкі часи ЄС стоїть на боці своїх єврейських громад. Ми найрішучіше засудуємо ці огидні дії. Вони розходяться з усім, за що виступає Європа. З нашими головними цінностями і нашим способом життя. З моделлю суспільства, яке ми представляємо — заснованого на рівності, інклюзивності та повній повазі до прав людини». Наголошується, що ЄС сповнений рішучості захищати благополуччя всіх етнічних, релігійних та інших груп.

Найпрестижнішу буковинську освітянську премію імені Юрія Федьковича чернівецький голова Роман Клічук вручив лауреатам у сесійній залі міської ратуші. Нагороди отримали 14 педагогів, що працюють у закладах середньої, дошкільної та позашкільної освіти. «Пишаємося і дякуємо. Ваша любов і відданість роботі — це те, завдяки чому маємо патріотичну, впевнену в собі та прогресивну молодь», — зазначив Роман Клічук у своєму виступі на урочистостях, *повідомляє наш власкор Сергій Сулима*

Гострий зір богів війни

Сучасну війну справедливо вважають війною ракет, артилерії та дронів. І саме від того, наскільки армія ними забезпечена, чи досягнута максимальна взаємодія між ними, та від рівня професіоналізму користувачів надсучасною технікою залежить доля не тільки окремих бойових операцій, а й самої Перемоги. Це добре розуміють у Верховній Раді України: недаремно серед основних напрямів витрат державного бюджету на наступний рік планують виділити колосальну суму у 48 мільярдів гривень саме на реалізацію програми «Армія дронів».

Водночас у питаннях забезпечення наших військових безпілотниками існує чимало підводних каменів. І якщо не почати негайно розв'язувати проблеми, які зараз проявляються, завтра це може обернутися катастрофою. Так вважають і виробники дронів, і їх користувачі-військові, справжні аси безпілотників. Проблеми бачать і народні депутати України. Про це вони розповіли журналісту «Голосу України».

Розвиваємо іноземних виробників, а не своїх

Народний депутат України Дмитро Припутень розповів, що на сьогодні в Україні офіційно зареєстровано майже двісті виробників дронів. Галузь дуже швидко розвивається. І їй потрібна величезна підтримка держави. Парламентарій впевнений, що держава має забезпечити виробників довгостроковими контрактами, бронюванням співробітників тощо. Що стосується дозвільних документів, які необхідно надати до Міноборони під час укладання угоди, то їх кількість становить до 15 різних підтверджених найменувань. Є питання й до Держекспортконтролю.

Дмитро Припутень вважає, що за наявності необхідного фінансування українські виробники змогли б не тільки забезпечити всю потребу Сил оборони у дронах, покрити внутрішній ринок, а й перейти до їх експорту. Такі розробки, як «Лелека» та «Шарк», мають попит у світі. Але на сьогодні у їх виробників довгострокові контракти з Міноборони на 2—3 роки — міністерство викуповує майже все.

В Україні приблизно півтори тисячі кілометрів активної лінії фронту. Один розвідувальний дрон перекидає приблизно два кілометри. Тобто постійно у повітрі повинні перебувати до 800 тільки розвідувальних дронів з дальністю польоту до 5—10 кілометрів. Враховуючи те, що у наших ворогів є потужні системи РЕБ (радіоелектронна боротьба), щоденно втрачаємо від 200 до 300 дронів. Тож попит на дрони колосальний.

«Питання в тому, що під час укладання контракту Міноборони фіксує максимальну націнку на товар у 25%. І це не дає виробникам змоги ефективніше та швидше розвинути справу, вкладати у нові види продукції, в обладнання та в навчання пілотів. Водночас не враховують націнку у вироб-

ників Mavic, Autel китайського виробництва — а вона у них становить майже 1000%. Бо, як правило, на сучасному військовому обладнанні додана вартість — від 500 до 1000%. Тому можна казати, що ми розвиваємо іноземних виробників, а не своїх. Як в подальшому можуть змінити не тільки перебіг війни в Україні, а й ситуацію в усьому світі. Наша перевага в тому, що кожної хвилини можемо використовувати дрони в умовах реального бою, а не на полігонах. У реальному часі, а не на стендах вдосконалювати їх та перевіряти», — підкреслює парламентарій.

На його думку, через дуже низьку націнку виробникам важко вкластися у затверджену собівартість продукції, щоб окремо виділяти кошти на викладачів та інструкторів своїх льотних шкіл, навчання та утримання там курсантів. Тому потрібно дозволити більшу надбавку. Там паче що ці гроші залишаться всередині держави, а не підуть на купівлю іноземної валюти з виводом її за кордон.

Дмитро Припутень вважає, що в Україні є перспектива розвитку льотних шкіл при підприємствах-виробниках. Але за умови, що ці підприємства матимуть можливість заробляти на цьому, якщо на це буде окреме фінансування.

«І цю величезну проблему потрібно розв'язувати якомога швидше. Бо за дронами йде інший вид озброєння — роботизована техніка, автономні безпілотні військові роботи. Світ уже перелаштувався та виробляє їх високими темпами. До речі, свого часу всі насміхалися над російським дроном «Ланцет». Але цього року саме вони істотно змінили ситуацію на фронті», — додає парламентарій.

Він підкреслює, що місцеві громади як ніхто зацікавлені у робочих місцях, які здатні забезпечити виробники дронів, та сучасних виробництвах. Саме на таких наукоємних підприємствах з високим рівнем продукції та доданою вартістю й велика зарплата — а громади живуть за рахунок ПДФО. Тому це сприятиме розвитку громад, регіону.

Захисники чекають хоча б паритету в озброєнні

Офіцер оперативного стратегічного управління військ «Таврія» Борис Денисов упевнений, що в сучасній війні дрони виконують одне з найголовніших завдань. Це розвідка та спостереження, контроль та коригування вогню, знищення живої сили і техніки противника тощо — все це дуже потрібно. Але дронів просто не вистачає, це витратний матеріал.

«За день можемо втратити до 12 апаратів — усе залежить від того, як працює РЕБ. Українські дрони за якістю не поступаються ворожим. Саме ми почали їх застосовувати масово — а росіяни вже вчилися у нас. І до минулої осені такої кількості дронів не використовували», — каже офіцер.

Він підкреслює: хоч би скільки коштував дрон — усе одно це буде дешевше за боеприпас, яким його збивають. Але людське життя — це дорожче. Тому дуже важливим питанням є професіоналізм пілотів цих апаратів.

«Справа складається так, що ті, кого навчили, передають знання товаришам — і так далі. Але основне тут — досвід, а він приходить з часом. Нормальні пілоти можуть, наприклад, враховувати вітер, підлаштовуватися під нього та виконати скидання — деякі дрони несуть для цього одночасно по чотири боеприпаси. Готують пілотів і за спеціальними волонтерськими програмами, і через Міноборони. Є школи, до яких направляємо людей. Необхідну кількість пілотів можна готувати і на базі наявних навчальних центрів», — каже Денисов.

А офіцер 3-ї окремої штурмової бригади Юрій Федоренко акцентує на тому, що у противника цих апаратів реально багато. Значну їх кількість ліквідують наші засоби РЕБ та за рахунок вогневого впливу. Але все одно противник може дозволити собі використовувати дрони у черговому режимі.

«Наприклад, для того, щоб ми спрацювали дронами, ціль повинна бути точно підтверджена за допомогою іншого розвіду-

вального БПЛА. І обираємо додаткову, менш пріоритетну, ціль — на випадок, якщо основна кудись ділася. Не вдалося у танк — вражаємо вантажівку. А противник піднімає дрони, ті летять, поки вистачає заряду батареї, а не до цілі. Заряд закінчився — дрон падає. Ворог підні-

має наступний. І так, поки не з'явиться наша ціль. Їх ресурси вистачає, щоб одній групі використовувати щодоби до 50 дронів. У нас такої можливості немає», — зазначив Юрій Федоренко.

Захисники дуже сподіваються, що матимуть достатню кількість дронів, щоб забезпечити як мінімум паритет з противником. Кажуть, що українські екіпажі більш професійні та вмотивовані. І, незважаючи на меншу кількість дронів, результат вражень ворога у нас вищий за противника.

Отже детальніше зупинимося на питаннях, пов'язаних із підготовкою пілотів апаратів літакового типу. Бо якщо навчитися керувати коптерами можна за кілька днів, то для цих «пташок» — фактично справжніх літаків — знадобляться місяці.

У компанії DEVIRO, яка спеціалізується на проектуванні, розробці та виробництві безпілотних

літальних апаратів, програмного забезпечення для аналізу й обробки отриманої інформації, розповіли, що наразі випускають модель «Лелека-100». Це повністю автоматична система БПЛА, основною перевагою якої є навігація, яка дає змогу працювати в жорстких умовах і в умовах відсутності GPS. «Лелека-100» — це один із перших та наймасовіших дронів-розвідників, що стоять на озброєнні ЗСУ. За десять років вдосконалень «Лелека-100» зазнала низки змін, що робить її майже не уражливою для ворожих РЕБ.

Електромотор і невелика вага дають змогу запускати БПЛА без технічних засобів, перебувати у повітрі до двох годин з довжиною маршруту до ста кілометрів.

Завдяки технічним рішенням навіть у разі придушення РЕБ сигналу «Лелека» здатна продовжити автономний політ, повернутися і здійснити посадку в запрограмованій точці. Комплекси закуповують і за державною програмою Міністерства

має наступний. І так, поки не з'явиться наша ціль. Їх ресурси вистачає, щоб одній групі використовувати щодоби до 50 дронів. У нас такої можливості немає», — зазначив Юрій Федоренко.

Захисники дуже сподіваються, що матимуть достатню кількість дронів, щоб забезпечити як мінімум паритет з противником. Кажуть, що українські екіпажі більш професійні та вмотивовані. І, незважаючи на меншу кількість дронів, результат вражень ворога у нас вищий за противника.

Без держзамовлення готувати пілотів дедалі складніше

Отже детальніше зупинимося на питаннях, пов'язаних із підготовкою пілотів апаратів літакового типу. Бо якщо навчитися керувати коптерами можна за кілька днів, то для цих «пташок» — фактично справжніх літаків — знадобляться місяці.

У компанії DEVIRO, яка спеціалізується на проектуванні, розробці та виробництві безпілотних

цифрової трансформації України «Армія дронів», і волонтери, і благодійні фонди.

«У нас є послуга навчання пілотів БПЛА. Вона за потреби надається окремо та не входить у кошторис апаратів. Для цього в нас на підприємстві є свій Центр з підготовки операторів, який не був розрахований на велику кількість курсантів. Але ж з початком війни кількість зацікавлених БПЛА на фронті істотно зросла, і нам довелося розширювати свою інфраструктуру, проте наші можливості обмежені. Головний замовник наших «Лелек» — це МОУ. Воно сплачує за комплекси БПЛА, але з низки внутрішніх причин не може сплачувати за навчання військовослужбовців, які проходять курс у нашому навчальному центрі, тому ми робимо це за власні кошти», — підкреслюють виробники.

І це значно зменшує можливості вирішувати всі питання щодо забезпечення безпеки, побутові питання військовослужбовців, роботи інструкторів тощо. Але найскладніша проблема, з якою стика-

СПРАВА ПАТРІАРХА

СБУ повідомила про підозру очільнику рпц кирилу

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

путінську армію на вбивства українців кирил благословив ще на початку повномасштабного вторгнення. Виправдовуючи напад на Україну, він заявив про «рятівну місію» російської церкви, про те, що рф воює зі «світловими центрами влади, які сьогодні стають ворожими їй», і для перемоги над ними росіяни мають «консолідувати всі сили — і духовні, і матеріальні, щоб ніхто не насмілювався зазіхнути на священні рубежі вітчизни». кирил під час своїх пропагандистських промов у головному військовому храмі рф у підмосковній Кубинці та інших церквах цинічно заявляє, що «росія нікого не хоче захопити і окупувати, ні з кого не хоче викачувати ресурси, оскільки є миролюбивою та самодостатньою». Патріарх називає героями тих, хто вбиває мирних мешканців українських міст і сіл, хто гвалтує дітей, стер з лиця землі Маріуполь, Северодонецьк, Бахмут, закликає воєнних злочинців брати приклад з м'ясика жукова й інших російських полководців-нелюдів, і обіцяє учасникам так званої сво царство небесне.

«За даними слідства, московський патріарх входить до найближчого оточення вищого військово-політичного керівництва росії та одним із перших публічно підтримав повномасштабну війну проти України. Для поширення пропаганди він масово використовує підконтрольні йому релігійні громади рпц на території рф, а також представників УПЦ (мп) в Україні. Крім того, гундяєв регулярно розповсюджує наративи кремля у вигляді онлайн-проповідей або власних відеокomentarів», — повідомляють у Службі безпеки України.

СБУ задокументувала, що у березні 2022 року на сайті рпц було опубліковано «статтю» про літургію, де клірик благословив командувача росгвардії рф золотова на війну проти України і вручив йому Августівську ікону Божої Матері. золотов пообіцяв, що подарований образ «захистить російське військо та прискороватиме перемогу» у війні з Україною. Втім, за його словами, «не все йде так швидко, як хотілося. Але це лише тому, що «нацисти» ховаються за спинами мирних громадян, старих, жінок та дітей, влаштовують вогневі позиції у дитячих садках, школах та житлових будинках. Ми дідемо до запланованої мети крок за кроком». І ця мета, підтримувана патріархом рпц, — винищення українців.

«Також наприкінці лютого 2023 року на офіційному ютуб-каналі рпц вийшов відеоматеріал, в якому гундяєв виправдовує окупацію сходу України, — зазначають в СБУ. — Крім того, патріарх неодноразово давав коментарі пропагандистам з центральних телеканалів росії, в яких підтримував агресивну політику кремля і закликав вірян об'єднатися у війні проти України».

Ініційована СБУ експертиза підтвердила факти злочинної діяльності патріарха рпц. На підставі зібраних доказів гундяєву повідомлено про підозру за такими статтями Кримінального кодексу України: ч. 3 ст. 110 (посягання на територіальну цілісність і недоторканність України); ч. 3 ст. 436-2 (виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії рф проти України, глорифікація її учасників); ч. 5 ст. 27 та ч. 2 ст. 437 (планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни).

Наразі тривають комплексні заходи для притягнення фігуранта до відповідальності за злочини проти нашої держави.

У СБУ нагадали, що з початку повномасштабної агресії рф за матеріалами СБУ розпочато 70 кримінальних проваджень щодо представників УПЦ, яка перебуває у церковно-канонічній єдності з московським патріархатом, з яких 16 — митрополити.

Світлана ЧОРНА.

ються державні та приватні школи пілотів, — це посилення матеріально-технічної бази, яка коштує недешево. І якщо виробники БПЛА роблять усе можливе, щоб відремонтувати навчальні комплекси поза чергою та дати змогу курсантам постійно вчитися, то в інших шкільних можливості немає.

«Щоб розв'язати низку цих проблем, для початку повинні відбутися зміни у внутрішній документації МОУ. Адже таких проблем, наприклад, з Мінцифри у нас не виникає. Багато до цього питання долучити профільні комітети Верховної Ради України, які зможуть дати правову оцінку ситуації та сприятимуть можливості замовляти навчання пілотів БПЛА ще й військовими частинами та підрозділами», — пропонують виробники.

Вони акцентують, що рівень професіоналізму оператора і живучість БПЛА напряму пов'язані між собою. Тому так багато часу приділяють навчання пілотів і видають сертифікат державного зразка лише найкращим. На їхню думку, важливо розгортати та підтримувати центри підготовки операторів на базі виробника або ж збільшувати матеріально-технічну базу державних установ, що займаються навчанням пілотів. А краще робити паралельно і те, і інше, адже кваліфіковані пілоти — це запорука нашої боєздатності та успіху на полі бою.

До речі, в багатьох розвинутих країнах не можна сісти за штурвал цивільного літака навіть якщо ти ас серед військових, так само і навпаки. Ба більше, якщо ти пілот, який має досвід керування повітряним судном одного типу, ти не зможеш керувати іншим літаком або гелікоптером, поки не пройдеш повний навчальний курс та не отримаєш відповідну ліцензію. Така ж світова практика відповідно до БПЛА. Тому українські виробники наполягають, щоб усі оператори комплексів проходили обов'язкове навчання. Це допоможе ефективно виконувати завдання на полі бою та зберегти життя нашим військовим.

Компанія Ukrspesystems виробляє безпілотні авіаційні системи, в тому числі розвідувальні PD-2 та «Шарк».

Серед особливостей першого — вертикальний зліт та посадка, діапазон зв'язку до 180 км, до 10 годин у повітрі, камера з тепловізійним модулем та оптичним зумом 30x і цифровим 4x. Апарати мають стійкий захист від дій засобів РЕБ противника.

«У нас є тренувальний центр, усі користувачі після отримання комплексів проходять у ньому навчання для отримання навичок управління нашими літаками. Кількість запитів на нашу продукцію щодня збільшується. Хоч усі БПЛА літакового типу схожі між собою, проте оператору потрібне окреме навчання на кожному з них. Звичайно, професіоналізм залежить від кількості льотних годин оператора, але якщо команда вперше користується комплексом — тут важливі навички, яких їх навчали, та як члени команди їх засвоїли», — зазначають у компанії.

Навіщо кози баян, а льотчику лопата?

25-річний інструктор з позивним «Азраїл» центру підготовки операторів БПЛА компанії, яка виготовляє «Лелек», розповів, що з початком повномасштабної війни кількість БПЛА збільшилася кратно, утворилася колосальна потреба

у нових екіпажах літальних комплексів.

«Іх немає, треба вчити нових та багато. Це проблема сьогодні, яка може стати катастрофою завтра. Нашій країні не вистачає ні операторів БПЛА, ні центрів, які б могли їх навчати. Тому наш центр пройшов сертифікацію у головному управлінні державі, отримали ліцензію на право проводити навчання пілотів. І охочих у нас навчатися нині у кілька разів більше за наші фізичні можливості», — зазначає «Азраїл».

Але льотна школа не отримує жодного фінансування від Міністерства оборони України, бо не є їхнім навчальним центром. Питання безпеки, проживання, харчування захисників, які приїжджають на навчання, у центрі організують самотужки. Найголовніша стаття витрат — це забезпечення школи навчальними апаратами, які нічим не відрізняються від літальних-розвідників, що літають над полем бою. У процесі підготовки техніку дуже часто доводиться ремонтувати чи замінювати на нову, а це вже дуже дорого.

Інструктор вважає, що центри, які отримують фінансування від держави, могли б навчати більше пілотів, але їхня матеріально-техніч-

на база не дає їм змоги це робити.

«Техніка ламається, і потрібне сервісне обслуговування бортів. Ремонт може виконати лише сервісний центр виробника. Що означає втрату часу на ремонт, питання логістики тощо. У нас таких проблем не виникає, виробник ремонтує і вдень і вночі. Не зупиняємо навчання і прагнемо того, щоб наші бійці відточували свої навички щодня», — додає «Азраїл».

Після закінчення теоретичного курсу курсанти складають іспит. Потім переходять до практичних занять на тренажерах і в польових умовах.

«У кріслі тренажера ти почуваєшся в безпеці, всі твої дії не спричиняють жодних наслідків. Але коли реально управляєш БПЛА — відчуття вже зовсім інші, мозок максимально концентрується, реакція стає блискавичною», — ділиться інструктор.

Він вважає, що дрони — це вирішальний фактор на війні. Так, з початку повномасштабного вторгнення більшість українців донатили на броньжилети, каски, амуніцію, на пікапи та колеса. Нині у пріоритеті — саме дрони. А рішення про створення державної програми «Армія дронів» можна вважати найкращим прикладом.

Ми рухаємося до НАТО і повинні дотримуватися відповідних стандартів, у тому числі й навчання. Але маємо поки що трохи інше. Так, «Азраїл», уже будучи контрактним військовослужбовцем, навчався в міноборонівському центрі підготовки. І дуже здивувався, коли їх повезли на полігон проходити загальну вогневу підготовку, стріляти з автоматів, рити окопи в полях, займатися стрілецькою підготовкою.

На все це йде безліч часу. Тому, на думку фахівців, під час війни навчальні плани необхідно

переглянути, вони мають бути вузькопрофільними, спрямованими на результат. І вже нині є військові фахівці, які мають інноваційні ідеї, як навчати пілотів. І їх потрібно залучати до роботи в льотних школах.

Є й інші проблеми. Так, раніше військовослужбовці, які пройшли курс навчання пілотування «Лелеки-100», отримували сертифікат державного зразка, який мав би стати підставою для одержання грошової надбавки операторам БПЛА. Але Генштаб ЗСУ не визнає ці сертифікати. Водночас і свої сертифікати не видає: курси навчання під час війни скорочені, тому військові у державних центрах підготовки можуть отримати лише свідоцтво, що не дає права на одержання грошової надбавки. Отже питання навчання пілотів стає ще нагальнішим та ще невирішеним.

Професійні рішення шукайте у професіоналів

Нещодавно Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль під час Київського міжнародного економічного форуму заявив, що цього року держава додатково спрямувала 40 мільярдів гривень на закупівлю дронів українського й іноземного виробництва. Україна викупує 60% всього світового виробництва Mavic.

За його словами, крім імпорту Україна самостійно виробляє лінійку потужних БПЛА, які сьогодні роблять «певні технологічні прориви». Також заявив, що уряд намагається полегшити й прискорити створення українського ринку дронів.

«Не хочеться думати, що хтось навмисно чинить перепони вітчизняним виробникам дронів. Прийmemo це за якісь бюрократичні нюанси. Але гадаю, що в цій ситуації Міноборони повинно насамперед зібрати якомога більше виробників дронів, посадити їх за круглий стіл, почути про всі наявні проблеми. Прийти до якогось злагодженого консенсусу і почати це вирішувати у найближчий час. Бо всі чують, що десь відбуваються якісь зібрання, когось на них запрошують, когось — ні. А у подальшому це викликає проблеми», — резюмує народний депутат Дмитро Припутень.

Він зауважив, що профільний комітет Верховної Ради намагається стежити за ситуацією, за діями Міноборони, вирішувати окремі питання. І коли підприємства-виробники бачать якусь проблему — депутат радить звертатися до обранців.

«А ми будемо в ній розбиратися та за потреби оперативні розв'язувати», — обіцяє парламентарій.

Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.

Дніпропетровська область.

На знімках: так готують пілотів «Лелек».

Фото надано автором.

КІЛЬКІСТЬ ЗНИЩЕНОЇ/УРАЖЕНОЇ ТЕХНІКИ УДАРНІМИ ПІДРОЗДІЛАМИ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬСЯ В МЕЖАХ АРМІЇ ДРОНІВ

АРМІЯ ДРОНІВ

За період
16 жовтня - 23 жовтня

Танки 31	Бойові броньовані машини 54	САУ 11
Гармати 49	ГПО (ТОР тощо) 2	Вантажівки / спецтранспорт 63
Радіотехнічне обладнання 6	Опорний пункт 135	Склад бк / паливо 8
Особовий склад 182	Міномет / ПТРК / Кулемет 4	РСЗВ 3

* - до звіту увійшли дані роти НГУ, підрозділу СБУ та 15 рот ЗСУ, 1 підрозділу Держспецзв'язку
** - підрозділи надали відеопідтвердження кожного ураження

СУСПІЛЬСТВО

Батько своєї громади

Цими днями керівникові агрофірми «Єрчики», Герою України, депутату Житомирської обласної ради Володимиру Дідківському виповнюється 70 літ.

Володимира Дідківського знають не лише в Україні, а й у багатьох країнах Європи. Його гострий розум, оригінальне економічне мислення, титанічна працелюбність, простота і доступність, готовність допомогти людям імпонують усім, хто його знає.

Як у народі прийнято, найближчі друзі, колеги, співробітники збираються приватити ювіляра, згадують спільно прожиті роки і спільно пережиті...

— Ми дружимо родинами вже майже 50 років, — згадує Леонід Кельвич, колись — керівник сусіднього, теж дуже успішного, агропідприємства, а тепер — директор фірми «Хорс - КЛМ» на Київщині. — Ми робили все, щоб люди в нас були задоволені і продуктивною роботою, і гарним відпочинком. Було, що спали по 2—3 години на добу: інакше як можна зробити зі звичайного господарства одне з найкращих в Україні? Домогтися, щоб воно процвітало?..

Тридцять років тому, коли розпалися колгоспи, він — колишній голова — став директором нового підприємства — приватної агрофірми «Єрчики». Сільські люди це добре пам'ятають.

— Я пригадую свій перший рік роботи в агрофірмі «Єрчики», коли вона ще тільки починала зростати, — розповідає головний агроном Олександр Дехтяр. — Весна тоді була рання, раптова. Швиденько підмонтували ще радянські сівалки й пішли сіяти буряки. Минув тиждень, другий... Частина посіяних буряків зійшла, частина так і залишилася в ґрунті.

— Причина — не в насінні, насіння в нас добре, — сказав тоді директор фірми Володимир Дідківський. — То сівалки неякісні. Потрібно купувати нові.

— І почав Дідківський оновлювати всю техніку. Купували ми не будь-яку — а найкращу. Ми першими в Україні придбали німецькі комбайни «Холмер» та трактори «Клас», американські трактори «Джон Дір», іншу передову техніку. Повністю перейшли на нові технології, і це дало свої результати. Сіяли 800 гектарів буряків, і з кожного гектара збирали їх по 700 центнерів. Це був рекорд!..

У ті складні роки Володимир Дідківський відчув і вловив вітер часу. Політичні та економічні протяги, які часом переростали в бурі, не змели і не зламали його, як багатьох інших. Працюючи в новій парадигмі, він не взяв жодного кредиту в банку, не шукав інвесторів, не позичив жодної копійки. Мабуть, тому і вистояв...

— Думки нашого директора, — продовжував Олександр Дехтяр,

— працювали краще, ніж у багатьох високих чиновників. Якби наші чиновники думали і працювали, як він, — наша Україна була б наймогутнішою державою світу!

Ще пам'ятаю, як відзначали 55-ліття Володимира Дідківського, і тоді хтось назвав його батьком. Відтоді це псевдо так і закріпилося за ним: він і справді був нам як батько. Всім платив пристойну зарплату, організував відпочинок. Хто б що не попросив — завжди допоможе: одним — пролікуватися, іншим — отримати платну вищу освіту... Нікому не відмовляє. То чому ж не батько?.. Дбати про людей, бачити їх щасливими та заможними — то є заповітна мрія Дідківського.

— З Володимиром Олександровичем я працюю вже років 30, — розповідає Микола Музичук, головний інженер. — Він і справді усім нам є батьком: турбується про всіх, робить добро і навчає допомагати людям. Ми з ним часто їздили на міжнародні виставки аграрної техніки. Для нашої фірми він завжди вибирав там найкращу: адже вона дає найвищі результати, і працювати на ній легше.

Він першим в області за допомогою європейської техніки та технологій вигнав із села важку ручну працю на вирощуванні цукрових буряків. Врожайність цієї культури сягнула рекордів. Він зберіг польові сівозміни, зайнявся сортооновленням, впровадив кращі світові сорти пшениці, ячменю, кукурудзи, досяг європейського рівня врожайності.

— Він — справжній хлібороб і людина з великої літери, — зауважив Олександр Дехтяр.

...Багато хто в Єрчиках називає директора фірми батьком за те, що він турбувався про людей і про своє село. Зароблені гроші (а фірма «Єрчики» — одна з найпотужніших у державі) міг би класти собі в кишеню. Та всі прибутки він вкладав у розвиток фірми та свого села. Дідківський 10 від-

сотків прибутку віддає на зарплату та соціальні видатки, всі інші кошти вкладаються у придбання нової техніки, йдуть на будівництво, поліпшення умов праці. Адже знає: село — колыска нації. Якщо житиме село — житимуть виробництво, мова, культура, народні звичаї.

Обравши хліборобську професію, Володимир Дідківський все своє життя присвятив розв'язанню проблем села. Народився він у Квітневому поряд з Єрчиками (і тоді, і тепер — одна громада) в звичайній селянській родині. Після школи успішно закінчив Київську сільгоспакадемію за напрямом «Зоотехнія». В аспірантурі навчався уже в Житомирському агроуніверситеті. Все життя він жив і працював у рідному селі, де жили й трудилися його діди й прадіди. То як же йому не любити свій рідний край? А в 1992 році його обрали керівником сільгоспідприємства, котре за кілька років перетворилося на агрофірму «Єрчики».

На цій посаді Володимир Олександрович багато уваги приділяв розвитку тваринництва. Можливо, тому що звук до корівок з дитинства. Його мама працювала дояркою. Сталося так, що двох дітей вона виховувала сама, тож коли поспішала на ранкове доїння, не могла залишити мале-

Корів для ферми придбали в елітних господарствах Данії.

чу вдома, брала з собою на роботу. Тож бувало, що малий Володя додивлявся свої ранкові сні в кормових яслах...

Сучасну ферму він почав будувати в Єрчиках чи не першим в Україні. Виділив під неї 30 гектарів землі, там збудували за європейськими технологіями та з європейських матеріалів новий корівник. Зовнішні стіни там зроблено з тонкого матеріалу, що пропускає повітря. Виявляється, корівки зігрівають себе самі: приміщення, де вони живуть, утеплювати небажано — це знижує продуктивність. Підлогу встелили м'якими теплими матами — щоб худобі було зручно спати. Корми

підсипають цілодобово — адже корівки звикли жувати жуйку цілий день. Закупили в Данії високопродуктивну молочну породу, повністю автоматизували доїння. Апарати підключають тричі на день. Від них спеціальними трубами молоко подається в холодильники, де охолоджується до 3—5 градусів тепла. Далі — теж автоматично, по трубах, охолоджене молоко заливається в спеціальні цистерни (до речі, куплені у Франції) і відвозиться до споживачів.

Продукцію Єрчиків закуповують відомі фірми «Рудь» із Житомира та «Галичина» зі Львова і сотні житомирян. Шойно люди побачать, що приїхала цистерна з написом «Єрчики», — миттєво вишикується довга черга з трилітровими банками. Люди беруть тут усе: молоко, сметану, сир, масло...

Сучасна молочно-товарна ферма в Квітневому.

— Заходьте, — запрошує головний економіст фірми Вадим Кравчук. — У нас тут дуже смачно. Всі продукти натуральні, свої: і м'ясо, і риба, і овочі та фрукти...

...Володимиру Дідківському виповнюється 70. І сили вже не ті (така відповідальність у роботі вимагає багато зусиль), та й здоров'я іноді підводять. Тож, щоб зроблене батьком не занепадало — син, Мирослав Дідківський, юрист за освітою, залишив у Києві роботу, житло, забрав сім'ю — дружину і двох дітей — і перебрався до рідного села.

— Ми розбудовуємо село й робимо кращою Україну, — каже Мирослав Володимирович. — Якщо й далі і наша фірма, і інші підприємства підуть батьковим шляхом — Європа залишиться позаду... Що нині робимо? Утримуємо 726 корів, найближчим часом плануємо мати їх 1000—1200, здебільшого продуктивної датської породи.

— Плануємо також розширити кормовиробництво. Вже маємо власний кормопереробний завод, але хочемо окремі цехи спеціалізувати: корми мають бути різними для телят, нетелів, молочних корів та в запуску... А якщо вже молотити зерно на корми, то чому б не виготовляти борошно, не переробляти фрукти й овочі — в нас є свої високоврожайні плантації і сади...

— Ми наближаємо Перемогу не тільки самовідданою працею. Допомогаємо нашим воїнам: спершу купували їм бронжилети, білизну, а тепер передаємо автомобілі — вже відправили на фронт 15 авто.

...Тож Володимиру Дідківському у свій ювілейний день є про що звітувати перед сім'єю, перед колективом, перед державою і перед Богом. Тож доброго вам здоров'я, ще довго жити і працювати для України, мирного неба і Перемоги!

Віктор БОЙКО,
заслужений журналіст України
Людмила НАТИКАЧ,
заслужений журналіст України.
Житомирська область.

Фото надано
Мирославом Дідківським
та авторами.

Культурно-розважальний центр «Млин» на березі Унави.

Через збройний напад ми втратили 20 років і майже повернулися на рівень бідності 2001-го

БАЛАНС ТИЖНЯ

Цього року 67% співгромадян опинилися за межею бідності.

Таке констатує завідувачка відділу Інституту демографії та соціології ім. Птухи НАН України Людмила Черенко. Йдеться про майже 20 мільйонів осіб, які проживають на підконтрольній території України.

«Україна майже повернулася на рівень бідності 2001-го, ми втратили 20 років через розв'язану росією війну», — зауважує демографиня.

За словами дослідниці, за 2022—2023 роки державна статистика практично не збирає відповідні дані, адже згідно з законами, пов'язаними з воєнним станом, демографію і соціологію не можна проводити певні обмеження та дослідження. Тому всі дані 2022—2023 років — «це те, що ми моделюємо».

«За змодельованими даними, в 2022 році бідність становила 60%, а в 2023-му — 67%», — констатує Черенко.

За оцінками Інституту демографії та соціології ім. Птухи НАН України, сформованими на основі даних мобільних операторів, на підконтрольній території України проживають 30—31 млн осіб.

«Тож можемо припустити, що 20 млн українців перебувають за межею бідності», — наголошує демографиня.

Національний банк України дав оцінку ринку праці та рівня безробіття в державі.

Україна спостерігає збільшення економічної активності, яка відзначається наростаючим рівнем зайнятості серед громадян. Проте вплив кризи на ринку праці, викликаній повномасштабною агресією РФ, лишатиметься помітним щонайменше до 2024 року.

Як пояснюють у НБУ, попит на працівників посилюється, зокрема, з приходом весни, але переважно пов'язаний із сезонними чинниками. Процес відновлення ринку праці відбувається нерівномірно залежно від галузей та регіонів, що відображає структурні зміни в економіці.

У НБУ зазначають, що нині спостерігається збільшення кількості компаній, які мають проблеми з пошуком кваліфікованих працівників, але оцінки варіюються залежно від галузей діяльності. На цей момент найчастіше спостерігаються проблеми у будівельних компаніях та підприємствах переробної промисловості. Ці тенденції свідчать про значні структурні нерівноваги на ринку праці та складну ситуацію.

Водночас НБУ наголошує, підприємства протягом 2023 року або не збільшували кількість працівників (51% респондентів), або навіть скорочували її (35%

респондентів, у середньому на 6%).

За даними НБУ, рівень безробіття зменшується, але все ж залишається вищим, ніж до повномасштабного вторгнення, незважаючи на зростання чисельності неактивного населення, яка зростає майже до 45% у червні та вересні порівняно з менш як 40% у березні та наприкінці 2022 року.

У Міненерго зробили заяву щодо підвищення тарифу на електроенергію для населення.

Тариф на електроенергію, за яким розплачується в Україні населення, не є ринковим. Він набагато нижчий за її реальну вартість. Однак рішення про його перегляд ухвалюватимуть не раніше, ніж за півроку.

Підсумовував
Віктор БОНДАР.

НАГАДАЄМО

Улітку цього року населенню вже підвищили тариф на електроенергію. До 1 червня 2023 року в Україні діяв двоступінчастий тариф на електроенергію для побутового сектору. За обсягом споживання до 250 кВт-год він становив 1,44 грн, а ті, хто споживав понад 250 кВт-год, платили по 1,68 грн. Із червня для всіх було встановлено єдиний тариф — 2,64 грн.

За словами голови Міненерго Германа Галушенка, тариф, встановлений з червня, звичайно, також далекий від ринкового. Однак він дозволив енергетикам отримати хоча б якийсь фінансовий маневр для відновлення енергосистеми, пошкоджені внаслідок ракетних ударів ворога. Адже роботи з відновлення вимагали не лише великого людського ресурсу, а й величезних фінансових витрат.

Обстріляний окупантами вагон евакуаційного потяга переїхав на Михайлівську

У Києві на Михайлівській площі, де від початку повномасштабного вторгнення експонується розбита ворожа техніка та розстріляні рашистами машини, на яких мирні мешканці столичного передмістя намагалися виїхати у безпечні райони, виставлено пошкоджені осколками снарядів вагон евакуаційного потяга. Ним вивозили з під обстрілів жителів Ірпеня (на знімку).

У повідомленні «Укрзалізниця» на фейсбук-сторінці зазначено: «Тисячі жінок та дітей на станції Ірпінь чекали його. І він шоразу приїздив... Поїзд порятунку, виконуючи три рейси на добу з 28 лютого по 5 березня 2022 р., евакуював понад 10 тис. жителів із блокованого ворогом Ірпеня. На початку березня 2022-го залізниця стала єдиною можливістю на порятунк з Ірпеня до того, як окупанти зруйнували міст.

«Цей вагон — ще один свідок злочинів російської армії, — каже вона. — Було б добре, якби його передали

в музей, щоб нагадував після нашої Перемоги про те, які страждання приніс нам ворог. Щоб ми нічого не забули —

ані загиблих, ані руйнувань, ані обстрілів».

Інсталяцію біля Михайлівського Золотоверхого монастиря можна буде відвідати до 26 листопада.

Світлана ЛЕЛІТКА.
Фото
Георгія ЛУК'ЯНЧУКА.

ВІСТІ З ГРОМАД

Є модульні укриття

Тараканівська. Два модульні укриття за понад чотири млн грн придбала Тараканівська громада. Їх встановили на території ліцею та садочка. Це дало змогу організувати навчання в ліцеї у змінній формі, повідомила тараканівський сільський голова Наталія Сорочинська.

Залучають безробітних

Малолубашанська. Тимчасову зайнятість цього року в Малій Любаші за направленням центру зайнятості мали 18 безробітних. Вони виконували роботи з підтримки у готівності захисних споруд цивільного захисту, надання допомоги громадянам похилого віку, з виготовлення масквальних сіток, заготівлі дров для опалювального сезону та інші, розповіла малолубашанський сільський голова Світлана Ковальчук.

Підтримують ЗСУ

Костопільська. Вже понад 50 мільйонів гривень Костопільська громада виділила на військові потреби. Є дев'ять програм, за якими систематично відбувається фінансування потреб військових. А 2 листопада на сесії Костопільської міської ради депутати проголосували про виділення п'яти мільйонів гривень для ЗСУ, а також передали військовим ради депутатів станцію, ноутбук, мобільний телефон тощо. В кожній військовій частині, що отримала допомогу, служать жителі Костопільської громади, розповів заступник костопільського міського голови, депутат Рівненської обласної ради Юрій Кузюк.

Іменні дрони

Городоцька. Під час благодійних ярмарків Карпільська гімназія та опорний заклад «Городоцький ліцей» назбирали по 20 тисяч гривень для придбання ударних FPV-дронів для ЗСУ. Кошти для їх купівлі передали благодійному фонду «Відповідальні Українці». До ЗСУ будуть відправлені іменні дрони № 57 та 58 від згаданих навчальних закладів.

Добірку підготувала
наш власкор на Рівненщині
Олександра ЮРКОВА.

Усе до копійки на оборону

Начальник Рівненської ОВА Віталій Коваль зупинив проведення тендера на 80 млн грн на Рівненщині. Робоча група «Прозорість та підзвітність», яка діє при облдержадміністрації, щоб протидіяти виявам корупції, доповіла начальнику Рівненської ОВА Віталію Ковалю про оголошені торги на ремонт ділянки дороги Бармаки — Городище.

«По цій ділянці справді багато звернень громадян через аварійність дорожнього покриття, — прокоментував Віталій Коваль. — Але сьогодні інші пріоритети. Вкотре наголошую, витрати повинні наближатися до Перемоги. А про комфорт подбаємо пізніше. Жодна гривня не має йти на бруківку, благоустрій чи інші другорядні речі, доки не буде забезпечена обороноздатність».

Тож Віталій Коваль зупинив проведення тендера, а на виконання ямкового ремонту найбільш аварійних ділянок будуть направлені спеціалісти.

Олександр ПОЛІЩУК.

ОГОЛОШЕННЯ

Втрачений військовий квиток на ім'я Пугач Віктор Павлович 1990 р/н. Прохання повернути за винагороду 066-012-85-73.

Втрачене посвідчення на дитину-інваліда серія ААБ №030000 від 12 травня 2009 року на ім'я Козієнко Назар Віталійович, вважати недійсним.

Втрачену картку водія UAD0000004RJM000, видану 24.05.2019 р. в ДП "ДержавтотрансНДІпроект" на ім'я ЧЕХ ДМИТРО ЛЕОНІДОВИЧ, вважати недійсною.

Втрачене посвідчення учасника бойових дій серія УБД № 625515 видане 13.02.2023р. Східним регіональним управлінням ДПСУ на ім'я Павлова Василя Васильовича, вважати недійсним.

Втрачене посвідчення Учасника бойових дій УБД № 186263 видане Управлінням персоналу штабу командування СВ ЗС України від 24 квітня 2019 року на Литвиненка Сергія Валерійовича, вважати недійсним.

Втрачений документ, а саме посвідчення учасника бойових дій серії УБД № 147222 від 03.11.2015 року на ім'я Ткаченка Романа Олександровича, вважати не дійсним.

Директор Товариства з обмеженою відповідальністю "ФІРМА "АЗОВ КОНСАЛТІНГ" (ЄДРПОУ 35853569) Чако Євген Олександрович, на підставі п.8.8.1., 8.9.1 Статуту скликає Загальні збори Учасників Товариства для вирішення питань діяльності Товариства.

Порядок денний:

Питання 1. Звільнення діючого та призначення нового Директора Товариства. Позачергові збори Учасників "ФІРМА "АЗОВ КОНСАЛТІНГ" (ЄДРПОУ 35853569) відбудуться "16" грудня 2023 року о 10 годині 00 хвилин, за адресою: Донецька область, м. Новгородівка, вул. Мічуріна, буд.16, кв.65. Для участі у загальних зборах Учасникам Товариства необхідно мати документ, що посвідчує їх особу, а їх представникам довіреність. З документами, що внесені до порядку денного Учасники або їх представники мають можливість ознайомитись у зручний для них час узгодивши адресу (у тому числі електронну) на яку їх спрямувати за телефоном 067-722-66-00.

Втрачений Атестат про повну загальну середню освіту серія КВ № 51866248 виданий 26 червня 2020 року та додаток до атестату про повну загальну середню освіту серія АА № 489374 на ім'я Кравченко Дмитро Євгенович, вважати недійсним у зв'язку з втратою.

Приватний нотаріус Миргородського районного нотаріального округу Полтавської області Сахарова Л.І., викликає спадкоємців померлого 10 лютого 2023 року Мельника Михайла Олександровича, 21 серпня 1949 року народження. А також, прохає звернутися до нотаріальної контори Мельника Володимира Михайловича, 10.08.1973 року народження.

Звертатись до 02 грудня 2023 року за адресою: вулиця Шевченка, 96, смт. Велика Багачка, Миргородського району, Полтавської області, 38300.

Сьогодні вночі в більшості областей — невеликі дощі, вдень у Карпатському регіоні помірні дощі, на решті території України — без істотних опадів. Температура вночі знизиться до 2—7 градусів тепла, вдень буде 10—15°C, на півдні країни вночі 9—14°C, вдень — 15—20 тепла

У НОМЕР

128-ма ОГШБр у скорботі: загинули кращі бійці...

У п'ятницю, 3 листопада, на Запорізькому напрямку противник завдав підступних ударів по 26 населених пунктах у Запорізькому, Пологівському та Василівському районах. «Зокрема, вдарив ракетами «Іскандер-М» по особовому складу 128-ї окремої гірсько-штурмової бригади», — про це наступного дня одним з перших на офіційному рівні повідомило Управління стратегічних комунікацій ЗСУ.

Унаслідок терористичної атаки рашистів загинули військово-службовці, також поранення різного ступеня тяжкості дістали місцеві мешканці. Міністр оборони Рустем Умеров висловив співчуття родинам загиблих воїнів 128-ї окремої гірсько-штурмової Закарпатської бригади. Та доручив Головній інспекції МОУ «провести повну перевірку за фактом цієї трагедії»...

У соцмережах одразу з'явилися коментарі й оцінки причин того, що сталося, від політиків, блогерів, журналістів. У цих дописах також фігурували різні дані щодо загиблих. У понеділок на ФБ-сторінці бригади з'явилось повідомлення: «Ракетний удар підступного ворога забрав життя 19 бійців 128-ї окремої гірсько-штурмової Закарпатської бригади. Нині проводиться ретельна перевірка всіх обставин трагедії, до її закінчення просимо не поширювати неперевірену, часто фейкову інформацію. Загинули кращі наші бійці... Висловлюємо щирі співчуття їхнім рідним і обіцяємо відомстити за побратимів у 100-кратному розмірі. Вічна пам'ять воїнам, що віддали за Україну життя!».

Зі свого боку Державне бюро розслідувань на своєму офіційному сайті в понеділок, 6 листопада, поінформувало про кримінальне провадження за фактом загибелі військових та мирних жителів під час обстрілу населеного пункту в Запорізькій області.

«Наразі працівники ДБР проводять слідчі дії, встановлюючи деталі обставин, які призвели до трагедії. Ініційовано службове розслідування дій військових посадових осіб, які організували захід до Дня ракетних військ і артилерії поблизу лінії фронту.

Кримінальне провадження розпочато за ч. 4 ст. 425 КК України (недбале ставлення військової службової особи до служби). Процесуальне керівництво здійснює Спеціалізована прокуратура у сфері оборони Східного регіону», — йдеться в повідомленні.

Того самого дня в Закарпатській області (регіон постійної дислокації бригади) оголосили жалобу за загиблими під час російського ракетного удару на Запоріжжі воїнами 128-ї ОГШБр.

Начальник Закарпатської ОВА Віктор Микита написав у соцмережі: «У районі виконання бойових завдань трагічно загинули наші побратими, воїни 128-ї ОГШБр, які ціною власного життя захищали незалежність України від окупантів. 6 листопада на території Закарпаття оголошено триденну загальнообласну жалобу, будуть приспущені державні прапори, щоранку о 9:00 вшануємо пам'ять воїнів хвилиною мовчання, у храмах різних конфесій області відбудуться богослужіння»...

Іван ЗАДЕРІЙ.

Восени і горобець багатий: ППО готується підрізати крильця ракетним «курчатам» рф

ФРОНТ

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

За його словами, росія за місяць виготовила 20 «Калібрів» і приблизно 40 ракет Х-101. Також ворог здатен щомісяця «штампувати» майже 30 балістичних «Іскандерів» і 12 крилатих ракет. Крім того, росіяни модернізують Х-22 та вдосконалюють ракети «Онікс», аби застосувати їх по наземних об'єктах. Ці дані свідчать про те, що попри санкції країна-терорист налагодила стабільне виробництво смертельної зброї для ураження тилівих цивільних об'єктів інфраструктури в осінньо-зимовий період. До речі, минулого опалювального сезону по Україні рашисти запустили понад тисячу крилатих ракет і тисячу ударних дронів-камікадзе. А протягом жовтня цього року з московії по наших мирних містах і населених пунктах прилетіло 115 високоточних «привітів».

У Повітряних силах ЗСУ стверджують: така ситуація прогнозована. Мовляв, наші розвідники повідомляють два місяці тому про 600 ракет в арсеналі ворога. А поязяк довгий час масованих «крилатих та балістичних» обстрілів не було,

вочевидь, рф увесь цей час нарощувала свій ракетний запас. Отже, доки на росії (як там кажуть) ракетних «цыплят по осені считают» та накопичують їх, Сили оборони готуються підрізати їм крильця, адже восени і горобець багатий...

За словами речника Повітряних сил ЗСУ Юрія Ігната, західна допомога продовжує надходити. Йдеться про нові номенклатури озброєння, яких раніше в нас не було: зенітні ракетні системи, зенітні гармати, що мають радіолокаційний супровід цілі і можуть в автоматичному режимі знищувати саме ударні БПЛА.

Особливу увагу наші вартів неба приділяють захисту енергетичного сектору, який буде під прицілом противника, а на півдні — портової інфраструктури. «Кількість засобів сьогодні має значення, оскільки великі території, радіус ураження засобів ППО не є великим, саме тому важливі кількість і головне — боекомплект озброєння, який може забезпечити результат», — пояснив Юрій Ігнат.

Тим часом рашисти щодоби доводять, що не збираються відмовлятися від тактики атак з повітря (у різних комбінаціях) на тиліві території України. Так, увечері та вночі в не-

ділю українські захисники знищили 15 з 22 запущених росіянами ударних безпілотників, а також керовану авіаційну ракету Х-59. Загалом ворог випустив по одній керованій авіаційній ракеті Х-31 та Х-59 з повітряного простору окупованої частини

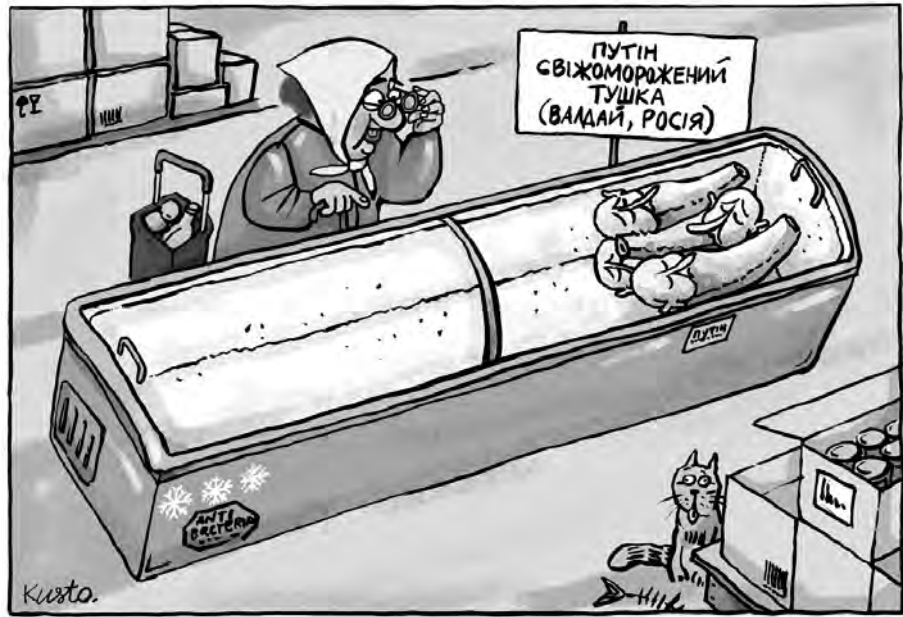
Херсонщини. Зафіксовано пуск протикорабельної ракети П-800 «Онікс» та балістичної ракети «Іскандер-М» з території тимчасово окупованого Криму. Уночі проти понеділка російські терористи здійснили комбіновану атаку по південних регіонах Ук-

раїни. Унаслідок влучання у середмістя Одеси є постраждалі та руйнування інфраструктури.

Тим часом окупаційні війська на фронті, згідно зі зведенням Генштабу ЗСУ на 6.10, продовжували атакувати на Бахмутському, Авдіївському, Мар'їнському, Шахтарському, Куп'янському та Запорізькому напрямках, але успіху не мали. Загалом за добу відбулося 53 бойові зіткнення.

Ольга ВІТЕР.

МАЛЮНОК ДНЯ

Свіжоморожені тушки бункерного.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

СПОРТ

Турнірна хроніка

Дзюдо. Монпельє (Франція). Чемпіонат Європи.

Збірна України здобула дві нагороди. Срібним призером став 25-річний киянин Дільшот Халматов (вагова категорія до 60 кг), який у фіналі поступився представнику Франції грузинського походження Луці Мгеїдзе.

Бронзову медаль здобув інший представник столиці України Богдан Ядов (66 кг). Він у сутичці за третє місце здобув перемогу над Яшаром Наджафовим із Азербайджану.

Бадмінтон. Райпур (Індія). Міжнародний турнір Chattrisgarh International Challenge.

Українець Данило Боснюк виборов бронзову медаль. Два з чотирьох матчів на шляху до п'єдесталу 23-річний спортсинець з Дніпропетровщини виграв у напруженому трьохсетовому протистоянні.

Третя партія знадобилася, аби визначити переможця й у півфіналі, де українському бадмінтоністу протистояв Раві Раві з Індії. Проте цього разу останнє слово залишилося за господарем корту — 19:21, 21:10, 8:21.

Це друга нагорода для Боснюка за останні три тижні, раніше він став бронзовим призером Dutch Open 2023 у Нідерландах.

Результат класичного і його наслідки

Футбол. Чемпіонат УПЛ. 13-й тур. 3 листопада. «Динамо» — «Шахтар». 0:1. Гол: Зубков, 53.

«Динамо»: Бушан, Тимчик, Дячук, Попов, Дубінчак, Шепелев, Шапаренко (Царенко, 83), Бражко, Волошин (Пономаренко, 88), Караваєв, Беніт (Супряга, 83).

Тренер — Мірча Луческу. «Шахтар»: Різник, Конопля, Бондар, Матвієнко, Азаров (Ракицький, 34), Степаненко, Криськів, Судак, Зубков (Гочолешвілі, 75), Невертон (Назарина, 75), Сікан (Келсі, 90+2). **Тренер** — Марін Пушич.

Рефері — Ярослав Козик (Мукачєво). Київ. «Динамо» імені Валерія Лобановського. 4 листопада. **ЛНЗ** — **Колос**. 1:1. Черкаси. Стадіон «Центральний». **Рефері** — Назарій Дьордь (Ужгород). **Голи:** Шестаков, 20 — Мілько, 79 (п).

5 листопада. «Минай» — «Ворскла». 0:0. Село Минай. «Минай-Арена». **Рефері** — Сергія Задіран (Київська область). На 90+1 хвилині Степанюк («Ворскла») не реалізував пенальті (пробив повз ворота). **Вилучено** Скляр («Ворскла», 89, пряма червона картка).

«Металіст 1925» — «Чорноморець». 2:1. Київська область. «Лівий Берег». **Рефері** — Олександр Шандор (Львів). **Голи:** Борячук, 53, Моура, 78 — Штогрін, 20. **Вилучено** Ієде («Чорноморець», 40, друге попередження).

«Верес» — «Зоря». 2:2. Рівне. «Авангард». **Рефері** — Денис Резніков (Кам'янське). **Голи:** Вовченко, 43, Білзниченко, 89 — Нагноїний, 36, Яцик, 62.

Після цих зустрічей турнірна таблиця набула такої вигляду:

	В	Н	П	М	О
1. «Кривбас»	8	2	2	25—11	26
2. «Полісся»	8	1	3	19—8	25
3. «Шахтар»	7	3	1	21—10	24
4. «Дніпро-1»	7	3	2	15—10	24
5. «Рух»	5	5	2	19—12	20
6. «Чорноморець»	6	1	5	19—13	19
7. «Колос»	3	8	2	9—9	17
8. «Динамо»	5	1	4	23—16	16
9. «Металіст 1925»	4	3	5	11—13	15
10. «Ворскла»	4	3	6	14—23	15

11. ЛНЗ	3	4	6	12—16	13
12. «Оболонь»	3	3	6	8—17	12
13. «Зоря»	2	4	5	12—15	10
14. «Олександрія»	2	4	6	7—17	10
15. «Верес»	1	5	6	10—19	8
16. «Минай»	0	6	7	6—12	6

Протистояння «Динамо» і «Шахтаря» — завжди подія. У цьому поєдинку перший тайм тривав у рівній боротьбі. Гра відбувалася на зустрічних курсах. Обидві команди діяли обережно, дбали насамперед про міцну оборону. Але за найменшої нагоди йшли в атаку.

Однак по-справжньому гострих моментів було обмаль. Скажімо, кияни доходили до карного майданчика суперника і, здавалося, що не знали як грати далі. Чим спрощували оборонні завдання гостям.

«Гірки» діяли дещо злагодженіше, але і їхнім атакам бракувало гостроти. Залишилося сподіватися, що в другій половині стануться зміни в характері поєдинку.

Після перерви «гірки» активізувалися і відкрили рахунок. Невтомний Невертон із лівого флангу зробив передачу до карного майданчика на Зубкова, а той влучно пробив під Бушаном.

У «Динамо» були моменти зрівняти рахунок, але вони їх змарнували. Класичне так і завершилося мінімальною перемогою «Шахтаря». Але найцікавіше відбувалося після поєдинку.

На післяматчевій прес-конференції тренер киян Мірча Луческу повідомив, що йде у відставку. Він подякував «Динамо» і «Шахтареві» за щасливі 15 років перебування в Україні. Сказав слова приязні до нашої країни і висловив віру в її щасливе майбутнє.

Вакантне місце динамівського наставника було порожнє недовго. Уже наступного дня на динамівській базі у Віті-Литовській відбулися збори команди. Президент клубу Ігор Суркіс подякував Мірчі Луческу, який також був присутній на зібранні. І повідомив, що виконувачем обов'язків тренера призначено Олександра Шовковського.

У його тренерському штабі працюватимуть Еміль Карас, Олег Гусєв та Михайло Михайлов.

Підготував Геннадій БРАНИЦЬКИЙ.

Відповідальні за підготовку номера: Сергій ДЕМСЬКИЙ, Алла ДОДАТКО.

► За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
► Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
► Направлення матеріалів для друку в газеті є наданням згоди автора на обробку його персональних даних.
► Рукописів не повертаємо.
► При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

© Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України
Свідчення про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка).
Передплатні індекси та передплатна ціна на 2023 рік

Для фізичних осіб:
40224 — 45 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота);
08775 — 40 грн. на місяць (3-разовий: вівторок, четвер, п'ятниця).
Для підприємств і організацій:
60955 — 80 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота).
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Друк: ТОВ «Мега-Поліграф», 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14, тел. (044) 581-68-15 www.mega-poligraf.kiev.ua

Зам. 91201
Видавець — Державне підприємство «Редакція газети «Голос України»» 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Петра Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 503-68-73; відділ реклами — 503-61-92;

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний

reklama1@golos.com.ua — відділ реклами

let@golos.com.ua — відділ листів

foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Сайт — www.golos.com.ua

